5477

గ్రంథాలయసర్వస్వము.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘపక్షమున ప్రకటింపబడు

సచిత్ర మాసపత్రిక

సంపు. ౯	బెజవాడ డిశంబరు 1934	సంచిక 3

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య,

సంపాదకుడు.

1 వాయువు ఎల్లవారికి ఎట్లు స్వాధీనమైయున్నదో
జ్ఞానముకూడ అట్లు స్వాధీనము కావలయును

2 ఉదకము ఎల్లవారికి ఎట్లు సేవ్యమైయున్నదో
జ్ఞానముకూడ అట్లు సేవ్యముకావలయును

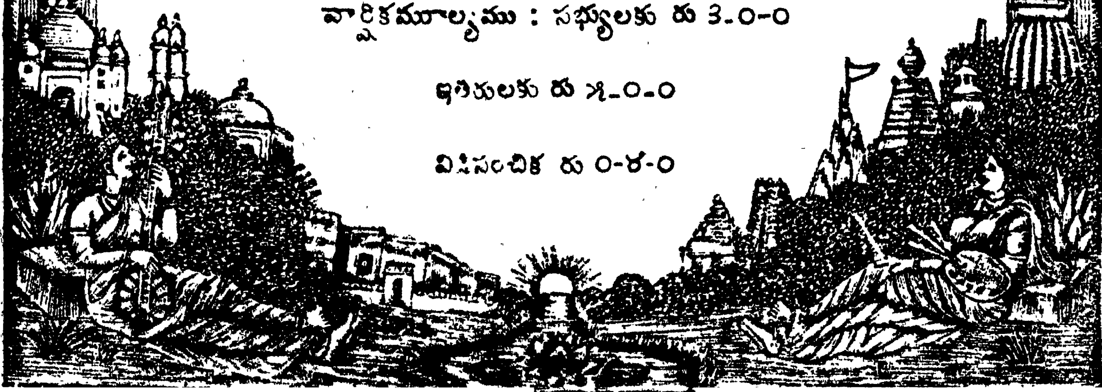
3 సూర్యచంద్రమండలముల తేజస్సు ఎల్లవారికి
ఎట్లు సౌఖ్యప్రదముగానున్నదో అట్లే
జ్ఞానముకూడ సౌఖ్యప్రదము కావలయును

— చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము.

వార్షికమూల్యము : సభ్యులకు రు 3-0-0

ఇతరులకు రు ౪-౦-౦

విడిసంచిక రు ౦-౮-౦

హిందూయువజనసంఘము, అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదాన సమాజము, గోసంరక్షణసమితి (ఏలూరు.)

పై సంస్థలకు శాశ్వతసభ్యుల వివరములు.

	రు		రు
		(5) నెం 1 రు శాశ్వత సభ్యులు	100
(1) శాశ్వత ధర్మకర్తలు	500	(6) నెం 2 రు శాశ్వత సభ్యులు	68
(2) శాశ్వత పోషకులు	250	(7) నెం 3 రు శాశ్వత సభ్యులు	35
(3) శాశ్వత సహాయులు	180	(8) నెం 4 రు శాశ్వత సభ్యులు	20
(4) శాశ్వత అభిమానులు	150	(9) నెం 5 రు శాశ్వత సభ్యులు	10

☞ ఆదాయమునుబట్టి ధర్మములు జరుగుటకు పైన తెలిపినప్రకారం శాశ్వతనిధికి ధర్మముయిచ్చి క్రమేణా హెచ్చుతరగతులుగా మార్చుకొనవచ్చును. ఇట్టిధర్మములకు రశీదులును యివ్వబడును. ప్రత్యేక తరగతులనుకూడా అయిదుగురుకు తక్కువకాని శాశ్వత ధర్మకర్తల సంతకములతో నిచ్చెదరు. శాశ్వతధర్మకర్తలకు వారు యిచ్చు ఫొటోపటము (Oil painting or enlargement) కార్యస్థానమున అలంకరించెదరు. వారు ఫోటోబ్లాకులు (Half tone block) యిచ్చిన సంవత్సరి రిపోర్టులలో ముద్రించెదరు. ఎల్లరు యథాశక్తిని సహాయముచేసి, పుణ్యము సంపాదించ గోరెదను.

ఇతరవివరములకు :—

ప్రెసిడెంటు, వైస్‌ప్రెసిడెంటు, సెక్రెటరీలతో సవరిక్షనను వ్రాయవచ్చును.

ఏలూరు గోసంరక్షణసమితి ప్రచురములు

సమితిచేతపూర్వ అచ్చువేయించబడి ఉచితముగ పంచిపెట్టబడిన గ్రంథములు 6 కలవు.

గ్రంథములు వివరము.

(1) గోప్రభావము—బ్ర॥శ్రీ॥ మహోపాధ్యాయ మునగొండ నాగలింగశాస్త్రిగారు (తెనాలి)
(2) గోవు — మ॥ రా॥ శ్రీ బొడ్డు బాపిరాజు శ్రేష్ఠిగారు (ఏలూరు)
(3) కామధేనువు—మ॥రా॥శ్రీ కొత్తపల్లి సుందరరామయ్యగారు (లక్ష్మణవరం విద్వాంసులు)
(4) గోమహిమ — మ॥ రా॥ శ్రీ చింతపెంట వేంకటరమణయ్యగారు (మానేపల్లి)
(5) గోమాత — మ॥ రా॥ శ్రీ గోటేటిముక్కల రామకృష్ణశాస్త్రిగారు (నడకుదురు)
(6) మూగతల్లి — (Dumb mother) గోమాతను గూర్చిన కావ్యఖండము ప్రశస్తము (ఆత్మానందుగారు కవీశ్వరులు)

9వ అఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభ ప్రదర్శనము

17వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ.

మదరాసునందు 1934 డిశంబరు 24, 25, 27 తేదీలయందు జరుగును.

వంగరాష్ట్రీయ గ్రంథాలయ సంఘాధ్యక్షులగు కుమార మునీంద్రదేవమహాశయ యం. ఎల్. సి. గారు అఖిలభారతసభకు అధ్యక్షత వహించెదరు.

దాసు త్రివిక్రమ రావు, బార్-ఎట్-లా గారు ఆంధ్రసభకు అధ్యక్షత వహించెదరు.

డిశంబరు నెలలో మదరాసు పోయివచ్చుటకును ఇంకను ఎక్కువదూరము పోవుటకును కలిసి రైల్వే టిక్కెట్టు రు. 11 లు ఏర్పాటుచేసినారు. కావున ఈ అవకాశమును దీసికొని ఎక్కువమంది ఈ సభలకు తప్పక విచ్చేయ ప్రార్థన.

మరియు మదరాసు సభ పైన పిమ్మట ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ యాత్రను సాగింపవలెనని యున్నది. అనగా డిశంబరు నెల 30వ తేదీన మదరాసునుండు బయలుదేరి ముఖ్యస్థలములను జూచుకొనుచు సభలను జేయుచు జనవరి 14వ తేదీకి విశాఖపట్నమువరకు పోయివచ్చుట. మదరాసు పోయివచ్చుటకు విశాఖపట్నము పోయివచ్చుటకు ఈ యాత్రికులకును పదిరూపాయలు రైల్వే టిక్కెట్టుచాలును.

ఈ యాత్రయందు రాదలచినవారందరు నాకు వెంటనే వ్రాయించ గోరెదను.

మదరాసునందు జరుగు ప్రదర్శనమునకు ఆంధ్రదేశమునందున్న గ్రంథాలయములవారందరు తమ గ్రంథాలయ భవనములయొక్క పటములను తప్పక పంపవలెను. మదరాసుసభల ఉత్తరములన్నియు శ్రీ న్యాపతి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారు, దేవివిలాసము, 33 కచ్చేరిరోడ్డు-మైలాపూరు, మదరాసు అను చిరునామాకు వ్రాయగోరెదను.

ఆంధ్రదేశమునుండి ఎక్కువమంది ప్రతినిధులు విచ్చేసి, సభలను జయప్రదము చేయుదురని ప్రార్థన.

చిత్తగించవలెను.

ఇట్లు,
అయ్యంకి వేంకట రమణయ్య,
కార్యదర్శి.

బెజవాడ,
4—12—34

A. G. Press, Bezwada.

గ్రంథాలయ సేవకులు

మద్దుల వేంకటచిన్నరాజు శాస్త్రిగారు,

ఏలూరు.

పరబ్రహ్మాత్మికాం దేవీం ◆ భుక్తిముక్తిఫలప్రదామ్
ప్రణమ్య స్వామి తామేవ ◆ జ్ఞానశక్తిం సరస్వతీమ్.

[illegible] - వ సంపుటము.

గ్రంథాలయసర్వస్వము.

3 - వ సంచిక.

డిసెంబరు 1934

ఓరుగంటి దృశ్యములు.*

[శేషాద్రి రమణ కవులు]

ఇది యాంధ్రనగరి మిదియే, గత యాంధ్రనృపాలశాతకరవాలరుచుల్
మొదలంట వెలిఁగి యారిన, సదనము కీర్త్యంగనాశ్మశానంబు సఖా! 1

శ్రీకాకతీయభూపుల, ప్రకటసత్కీర్తిచిహ్నబంధురమగు నీ
యేకశిలానగరము నీ, రాకకు ముదమందెఁ జూడ రమ్మాంధ్రసుతా! 2

ఇది ప్రోలభూపతికదనంబునందు జగద్దేవు నోర్చి మేల్గన్న నెలవు
ఇది రుద్రభూపునాఁ డేన్గుగున్నలకు సాధన మొనరింప నేర్పిన పొలంబు
ఇది మహారాష్ట్రులతుదఁ జూచి రుద్రాంబ, అని ముగించిన విజయాంకభూమి
ఇది గణపతినృపుం డెదురేగి తిక్కన,కవి కాళ్లు గడిగిన పావనభూమి
ఇద్ది నవలక్షధానుష్క లేక హేల, సంగరంబునఁ దొలుదొల్త చాఁపకూడు
కుడిచినతలంబు మది నెంచుకొన్నమాత్ర, నొడలు పులకించు నిచటి గాథోత్కరంబు. 3

* హనుమకొండ రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్రభాషానిలయ రజతోత్సవ సందర్భమున పాడబడినవి.

ఎన్నఁడో కాంచవచ్చు నని యెంచెదొ ఆంధ్రమహత్త్వ; మంతలో
నెన్ని మనోజ్ఞశిల్పముల కేగతిపట్టునొ; కాలగర్భమం
దెన్ని యడంగునో; యడఁగవే యనుకొందము, నీదుజీవితం
బన్నను నిక్కమా! యిపుడ యారయ మార్గలు ప్రాక్తనోన్నతిన్. 4

చెదరి వీథులఁ బడ్డ సింహవిగ్రహములు, గజరాజముల మేనఁ గలుపుకొమ్మ
బల్లెంబుగొని గ్రుచ్చవచ్చు రాహుతుమేను, శిథిలాశ్వతనువుతోఁ జేర్చుకొమ్మ
కూలిపోయిన శిలాకుంభంబులు మహోన్న, తద్వారశిరములఁ దార్చుకొమ్మ
విరిగిన రమణీయవిగ్రహావళి దేవ, నిలయకుడ్యములపై నిలుపుకొమ్మ
అవల కనుదోయి మూసి మహాంధ్రరాజ్య, దివ్యతరరూపరేఖ చింతించుకొమ్మ
ఆంధ్రసోదర! పూర్వ మహాంధ్రనగర, గురుతరమహస్సు నీలోన గోచరించు. 5

తొల్లిఁటియాంధ్రశూరులు కుతూహలులై యనిలోన వ్రాలి యీ
పల్లెకుఁ బేరు తెచ్చి రది ప్రాక్చరితంబుల గోచరించు నిం
దెల్లెడ నాంధ్రజాతి గడియించిన విక్రమజీవితంబులన్
దెల్ల మొనర్చు శిల్పసముదీర్ణశిలాశకలంబులో సఖా! 6

వెన్నెలలోని ప్రసన్నభావంబు గడించి రాళ్లను రంగరించిరేమొ
జీవశూన్యములైన శిల్పముల్ పసివిసఁ, జిక్కని యమృతంబుఁ జిలికిరేమొ
పగతుర నెత్తురు పయిఁ జిల్కి క్రొంగ్రొత్త, రీతుల జిగి కుమ్మరించిరేమొ
జీలుగుబెండ్లుగఁ జేసి శైలము లెల్లఁ, గోటగా నందందుఁ గూర్చిరేమొ
మానవత్వంబుతోడ సమర్త్యభావ, మప్పు డాంధ్రులమదిని నిండారెనేమొ
తెలియఁబడ దాంధ్రనగరవీథులఁ జరించి, గండశిలలందు శిల్పంబు గాంచువేళ.

ఉదయభానుండు కాంత్యుల్లసత్కిరణసం, తతులచే రక్తచందనము బూయ
సంపూర్ణచంద్రుండు శారదచంద్రికా, కలితసుధాభిషేకం బొనర్ప
లలితహరిత్తృణాకలిత భూభాగంబు, పచ్చలతోడ సివాళి యొసఁగ
రమణీయపద్మరాగపూరితసరో, వీచికల్ వీవనల్ విసరుచుండ
ప్రకృతిదేవత బహువిధప్రసవవిసర, గుచ్ఛము లొసంగు నీజాతికోట కెపుడు
శిథిల మయ్యును బూర్వసుశ్రీలఁ బడయు, నీ శిలలప్రభవము గాంచుమీ మనస్వి! 8

గ్రామగ్రంథాలయోద్యమ చరిత్ర.

(ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయ గ్రంథభాండాగారి ఎం. ఒ. థామసుగారిచే వ్రాయబడి
జటావల్లభుని పురుషోత్తంగారిచే ఆంధ్రీకరింపబడినది.)

భారతదేశ స్థితి

హిందూదేశములో గ్రామములే లేవనియు, 2,500 పట్టణములును ముప్పదిమూడు కోట్ల ప్రజలును మాత్రమే కలరనియు మన జాతీయసేవకులు భావించుచో వారి సమస్యలన్నియు త్వరలో పరిష్కరింపబడగలవు. కాని, క్రొత్త జనాభాలెక్కల ప్రకారము హిందూదేశములో 7 లక్షల గ్రామములును, 31 కోట్ల గ్రామవాసులును గలరనియు, నా గ్రామములన్నియు కష్టములలోనే యున్నవనియు వినినపుడు ప్రతివానికిని నీ సమస్యలలోని క్లిష్టత గోచరించును. ఈ విషయములో మనదేశము పాశ్చాత్యదేశములకు విరుద్ధముగ నున్నది. గ్రేటుబ్రిటనులో గ్రామవాసులు మొత్తముజనాభాలో నూటికి 29 వంతు గలరు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో 49 వంతులును, జర్మనీలో 55.4 వంతులును, ఫ్రాంసులో 58·8 వంతులును, ఇండియాలో 89.1 వంతులును గలరు. ఈ యంకెలను బట్టిచూడ హిందూదేశములో ప్రతిసమస్యలోనుగూడ గ్రామముల ప్రాముఖ్యము స్పష్టముగా గలదు. గ్రామసమస్యయే మన ప్రధాన సమస్య యని చెప్పవచ్చును.

పేదఱికము, క్షుద్బాధ, త్రాగుబోతుతనము, ఋణము, విద్యలేమి, అజ్ఞానము, భయము, మూఢవిశ్వాసము, మాలిన్యము, రోగము, చావు—ఇవియే మన గ్రామసమస్యలని యందరు నెఱుగుదురు. అయినను ఇవి మనకు చిరపరిచితములును సుపరిచితములును నగుటచే మన హృదయములు వానిపట్ల మొద్దువారిపోయినవి. వాని తీక్ష్ణతను గ్రహించుశక్తికూడ మనకు నశించినది. పాశ్చాత్యదేశములలో బిచ్చగాండ్రు అరుదుగా గాన్పించెదరు. కాన, వారిపట్ల మనకు సానుభూతి జనించును. హిందూదేశమునం దన్ననో బిచ్చగాండ్రు కుప్పతిప్పలుగ నుండుటచేతను, మనకు వారు నిరంతరము దృగ్గోచరు లగుచుండుటచేతను, వారిని చూచినచో మనకు హృదయము కరుగదు. యూరపు అమెరికా దేశములలో కుష్ఠరోగి కాన్పించిన మేను కంపించును. మనదేశములోగూడ నట్లు జరుగుచో ప్రతినిమేషమునను మేను కంపింపవలసినదే. దినమునకు లెక్కలేనంతమంది కుష్ఠరోగులు మనకు కాన్పించుచుందురు. పేదఱికము, మాలిన్యము, రోగము మనలో నెంతయెక్కువగ వ్యాపించియున్నవనగా- అవి మన మనస్సును కలతపెట్టుటకూడ లేదు. అదృష్టవశమున నీ విషయమై బాధపడువారు కొలదిమందియైన నున్నారు. గ్రామములలోను, పట్టణములలోను, పెద్దనగరములలోనుగూడ నీ విషయములలో నభివృద్ధి యవసరమని కొందఱు కోరుచున్నారు.

కొన్ని సంవత్సరములనుండి మనలో ననేక విజ్ఞానపరులు గ్రామోద్ధరణమని ఆందోళన చేయుచున్నారు. రాజకీయార్థిక సాంఘిక విష

యములలోను ప్రజల విద్యాసౌఖ్యాది విష
యములలోను, పాటుపడువా రందఱును
గూడ నీగోలను పెట్టుచునేయున్నారు.

గ్రామజీవనము సమూలముగ సంస్కరింప
బడిననేకాని భారతదేశమునకు మోక్షము
లేదని వారియభిప్రాయము. గ్రామోద్ధరణ
మునకు సాధనముల నరయుటకే చాలమంది
యత్నించుచున్నారు. అనేక స్వార్థరహితయు
వకులు తమ జీవితమునంతను దీనికై వినియో
గించుచున్నారు. కాని, దీనివలన నేమియు
దేశమునకు మేలు కలిగినట్లు కాన్పింపదు.
జరిగిన ప్రయత్నములు కొలదిగ నుండుట
చేతనో, ప్రయోగింపబడిన చికిత్సావిధా
నము చాలకుండుటచేతనో ఇట్లు జరిగియుండ
వలెను. ఈ రెండు కారణములుగూడ నుండ
వచ్చును. ఈ కార్యము దేశము మొత్తము
పైననే జరుగవలెను. ప్రయోగింపబడిన
చికిత్స రోగముయొక్క మూలమును పెరకి
వైచునదిగనే యుండవలెను. గ్రామవాసి
జాతికి వెన్నెముకవంటి వాడని గ్రామములలో
రాజకీయవేత్తలు చేసిన బోధకు తాత్కాలిక
ఫలితముమాత్రమే కలిగెను. గ్రామవాసి
యొక్కడును కూర్చుండి జాతీయతానిర్మాణ
మునకు నే నేవిధముగ తోడ్పడగలనా యని
యాలోచించుకొనుచో, నాతని కేమియు బోధ
గట్టదు. తన గుడిసెకును, గ్రామమునకును,
బయట తాను చేయగల పని యున్నదని,
యాతని కెన్నడును తట్టదు. సంఘసంస్క
ర్తయు, ప్రజలయోగక్షేమములకు పాటు
పడువాడునుగూడ త్రాగుడును, ఋణమును
మాన్పుకొనవలెనని యాతనికి బోధింతురు.
ఆరోగ్యము, పరిశుభ్రత, మున్నగువాని నల
వరచుకొనవలెననియు-భయము మూఢవిశ్వా
సము, ననువానిని పోద్రోలవలెననియు-జీవిత
మును, బుద్ధిని, బాగుచేసికొనవలెననియు,
నాతనికి బోధచేయుదురు. ఏలనో కాని, యా
తడు మాత్రము తన పూర్వపద్ధతిని వీడడు.
పరిశుభ్రత యనునది తనకు గాదనియు, త్రా
గుడును వీడుటకు తన కాత్మశక్తి లేదనియు,
అప్పులు చేయకుండ తా నుండలేననియు
భయము, మూఢవిశ్వాసములను వానిని తాను
వీడలేననియు నాతనిభావము. పైన బేర్కొన
బడిన సంస్కర్త ఆర్థికవిషయములో, పొదుపు
నలవరచుకొని తిండిలేక మూడ నవసరము
లేకుండ, నుంచుకొనవలెనని బోధించును.
ద్రవ్యోత్పత్తికి మార్గములను చూపును. కాని
యా పాఠము లాతని బుఱ్ఱ కెక్కవు. విద్యా
వ్యాపనసిరతు లాతనికిని, నాతని బిడ్డలకును
పాఠశాలలను స్థాపింతురు. కాని జీవయాత్రను
నడపుట కక్షరజ్ఞాన మనవసరమని యాతడు
భావింపడు. మొత్తముపైన ప్రతిభారతీయ
గ్రామవాసియు నీ యభిప్రాయములతోనే
యున్నాడు. అతడు తన జీవితముతో సంతు
ష్టుడై యున్నాడు ఆతని క్షేమమునకై యిత
రులు పడుబాధ లేమియు నాత డెరుగడు. శుద్ధ
విద్యావిహీనతయు, అజ్ఞానమును, మన గ్రామ
వాసుల కష్టములకు కారణములు. ఇవి
తొలగనంతవఱకు నార్థికము, ఆరోగ్యము,
మున్నగు విషయములలో వారు బాగుపడ
నేరరు. సంస్కరణాభిలాష వారిలోనే పుట్ట
వలెను. కాని పశుజీవనముతోనే వారు తృప్తి
నందుచున్నారు. ఏలనగా, ఇంతకంటె నుత్కృ
ష్టమగు జీవనము సాధ్యము కాదనియు, నవ
సరము కాదనియు నాతడు తలచును. అనగా
మానవ వికాసమునకు నెన్ని యవకాశము
లును, ఎన్ని శక్తులును నున్నవో యాత

డెరుగడు. అజ్ఞాన మాతనిని గ్రుడ్డివానిగ చేసినది. ఆతనిజీవనము పశుజీవనముకంటె హీనము. కావున నాతడు తన్ను తాను పూర్తిగ పరీక్షించుకొనుటకును, తెలిసికొనుటకును, అవసరమగు విజ్ఞాన మిప్పు డాతనికి కావలసియున్నది. విద్యద్వారా విజ్ఞానమును వ్యాపించుట యన్నిటికంటెను ప్రధానతమమైన విషయము. దాని ననుసరించియే గ్రామాభివృద్ధి జరుగును.

ఈ నడుమ గ్రామములలోని విద్యను గురించి చాల ప్రశ్నలు బయలుదేరుచున్నవి. ప్రభుత్వమును, ఉదారులగు అనేక సంఘములవారును గూడ నీవిషయమున విశేష కృషి చేయుచున్నారు. ఇంతవరకును జరిగిన పని బాగుగనే యున్నది.

కాని రెండుప్రశ్నలు బయలుదేరుచున్నవి. ఎన్నిగ్రామములలో విద్య వ్యాపించినది? వ్యాపించినవిద్య ఎంతవరకు సరిపోవుచున్నది?

దేశము మొత్తముపైననే చదువుకొనిన వారి సంఖ్య తక్కువ. భారతవర్షమునగల మొత్తము 352,837,778 మంది జనులలో 23,485,227 మంది జనులుమాత్రమే అక్షరాస్యులు. ఇందులో సంతకము మాత్రము వ్రాయగలిగిన విద్యావంతులుకూడ చేరియున్నారు. వీరు గ్రామములలో బొత్తిగ తక్కువగ నున్నారు. ఇప్పటికి గ్రామములయందు విద్యావ్యాపనము ప్రారంభింపబడినది. చేయవలసినపని యెంతయేని గలదు. గ్రామములలో విద్య లేకుండ గ్రామాభివృద్ధి జరుగుట యసంభవము.

విద్య ఎంతవరకు సరిపోవును?

ఇక నీప్రస్తుతవిద్య ఎంతవరకు సరిపోవుచున్నదో చూతము. గ్రామములలో నెంతవరకు విద్య యుండవలెనని యధికారులు భావించుచున్నారో చూతము. మూడు నాల్గు సంవత్సరము లభ్యసింపదగిన ప్రారంభవిద్య మాత్రమే గ్రామబాలుర కవసరమని భావింపబడుచున్నది. అంతవరకు మాత్రమే యీయబడుచున్నది. మన గ్రామపరిస్థితుల నాలోచించుచో నామాత్రపువిద్య దొరకిన కుఱ్ఱవాడుకూడ నదృష్టవంతుడనియే చెప్పవచ్చును. కాని, వాని కాచదువువలన నేమి లాభము వచ్చినది? వ్రాత, చదువు, లెక్కలు కొంచెము తెలియుట నిజమే, అంతకంటె నెక్కువరాదు. కాని, దానితో వాని కేమి ప్రయోజనము? దానిని వృద్ధిపొందించుకొనవలెను. లేనియెడల అభ్యాసము పోవుటచేత కాలక్రమమున నా స్వల్పజ్ఞానము కూడ నశించును. ఇట్లు నశించుటయే ప్రస్తుతము విశేషముగ జరుగుచున్నదని. ప్రారంభవిద్యకు పైబడి గ్రామబాలురు చదువుకొను విషయమునకు ప్రసక్తియే వచ్చుటలేదు. మనగ్రామములలో నున్నతవిద్యనభ్యసించినను దానిలాభమును గ్రామవాసులు పొందరు. మూడు నాల్గు సంవత్సరములు పిల్లలను బడులకు పంపుటకే పెద్దవారు సణుగుకొనుచున్నారు. ఉన్నతవిద్య నుచితముగ బోధించినను కూడ వారు పిల్లలను పంపరు. ఎదిగిన ప్రతికుఱ్ఱవాడును పొలముపై పనిచేసి కుటుంబమునకు పోషకుడగుచున్నాడు. దీని నంతను జూడ నీప్రశ్న యుదయించుచున్నది: "వ్రాత, చదువు లెక్క నేర్చినబిడ్డడు విద్యాభివృద్ధిని పొందించుకొనక క్రమముగా నభ్యసించిన

కొద్దివిద్యనుగూడ మరచిపోవలసినదేనా ?" వానికి విద్యను వృద్ధిపొందించుకొనుటకు వీలులేకున్నంతమాత్రమున మానసికాధ్యాత్మికాభివృద్ధికూడ కలుగుట కవకాశములు లేకపోవలసినదేనా ? గ్రామబాలుడు పగలంతయు పొలముపై పనిచేయుటకై విజ్ఞానమును పొందు హక్కును పూర్తిగ వదలుకొనవలసినదేనా ! మనదురదృష్టమువలన ప్రస్తుతమట్లే జరుగుచున్నది. ఇపుడు గ్రామములలో విద్య యనగా ప్రారంభవిద్యయే. ఇది యెందుకైనను ఉపకరించుచున్నదా లేదా యను ప్రశ్న యెవరిని బాధించుటలేదు. నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య కావలె నని యందరును గోలపెట్టుచున్నారు. అందరకు నక్షరజ్ఞానము కలుగుటకై ప్రశంసనీయములగు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

ఒకటి రెండు శతాబ్దములలో నివి చాలవఱకు ఫలించు ననియు, ప్రారంభవిద్య గ్రామములో నెక్కువగ వ్యాపించుననియు మన మాసింపవచ్చును. కాని ప్రారంభపాఠశాల వీడినపిమ్మట బాలుడు స్వయంకృషిచే విద్యను వృద్ధిపొందించుట కవకాశములు లేనిచో, ప్రారంభవిద్యవలన నేమియు లాభముండదు. అట్లభివృద్ధికే వీలులేని పిల్లలు కొంతకాలమున కక్షరములనుగూడ మరతురు. ఉపయోగింప బడనిచో నేదైనను నశించును. అక్షరజ్ఞానముకూడ నట్టిదే. చదువు, వ్రాత, లెక్కలు నేర్చినంతమాత్రముననే యెవడును విద్యావంతు డనిపించుకొనడు. అక్షరజ్ఞానము విద్యకును, విజ్ఞానమునకును, పాండిత్యమునకును, దారిని జూపగలదు. ఆ గమ్యస్థానములను పొందనిచో చేసినకృషి వ్యర్థమే. నిజమగు విద్య విజ్ఞానము నిచ్చును. ఆ విజ్ఞాన మందరకును నందుబాటులో నుండునట్లు విద్యావిధానము నేర్పరచుకొనిన దేశము నాగరకదేశము. విజ్ఞానము కలిగిననే గాని గ్రామవాసి పరిశుద్ధమగు జీవనము నలవరచుకొనలేడు. పౌరవిధులను నిర్వర్తింపలేడు. మనగ్రామస్థు డీ విజ్ఞానము నెచట పొందగలడు ? తన బుద్ధివికాసమున కవకాశము లెచట నుండును ? ప్రస్తుతమట్టి యవకాశము లెచటను గాన్పింపవు.

ఆధునికకాలమున నాగరకదేశములన్నిటిలోను ప్రతి కుగ్రామమునగూడ జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయు సాధనములు-అనగా అన్ని ముఖ్యవిషయముల పైనను గ్రంథములు - సేకరింపబడి అందరకును అందుబాటులో నుంపబడినవి. కాని మనదేశములో మాత్రము మానసికాభివృద్ధి కవసరమగుప్రారంభసాధనములుగూడ గాన్పింపవు. ఇతరదేశములలో ఏవిషయముపైనైనను, నేగ్రంథమైననుగూడ నతిసులభముగ పొందుటకు వీలగు గ్రంథాలయము లున్నవి. గ్రంథాలయోద్యమ మతిత్వరితముగ నా దేశములలో వ్యాపించుటచే నిట్టి ఫలితము గల్గినది. ఈదేశములోగూడ గ్రంథాలయోద్యమము కలదు. కాని, ఇట్టిఫలితము నెంతమాత్రమును పొందలేకున్నది. ప్రభుత్వముగాని ప్రజగాని దానికి సహాయము చేయుటలేదు. పెద్దపెద్ద పట్టణములలోనే గ్రంథాలయసౌకర్యములు లేని యీదేశములో పల్లెటూళ్ళమాట చెప్పుటకేమున్నది? పట్టణములలో గ్రంథాలయములు గాక, యితరములగు సంస్థలద్వారాకూడ విజ్ఞానవ్యాపనము జరుగును. పల్లెటూళ్ళయందన్నో గ్రంథాలయముతప్ప మరేవిధమగు సాధనమును నుండుటకే వీలులేదు.

కావుననే ప్రతినాగరకదేశములోను గ్రంథాలయమునకు ప్రాముఖ్య మీయబడుచున్నది.

ఆధునికదృక్పథము

ఆక్స్‌ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమున నాచార్యుడుగనున్న డబ్ల్యు జి. యస్. ఏడమ్స్ గారు గ్రామగ్రంథాలయములపట్ల నాధునిక దృక్పథమును బాగుగ వర్ణించియున్నారు. ఆతడు బ్రిటన్‌లో గ్రామగ్రంథాలయముల నభివృద్ధి పొందించినవారిలో నొక ప్రముఖుడు. ఆతఁ డీవిధముగ జెప్పెను:—

"నేడు గ్రామసాంఘిక జీవనము నడుమ గ్రంథాలయ మున్నది. సమస్తవిధములను గూడ నది ప్రజలకే సేవజేయుచున్నది. అన్ని తెగలవారును, పక్షముల వారును గూడ ఏకప్రయోజన నిర్వహణమునకై యొక చోట సమావేశమగుట కది సాధనమగుచున్నది. దాని ననుభవించువారి కందరకుగూడ నది జీవితములో ప్రచ్ఛన్నమైయున్న నిధిని బయటకు గన్పరచుచున్నది. ఆలోచనలను ఆవేశములను పురిగొల్పుచున్నది. గృహజీవనమును సుఖప్రదముగ జేయుచున్నది. కర్షకులను పొలములలో నెక్కుడు మంచిపనికై పురిగొల్పును.

ఆధునిక భౌతిక శాస్త్రములు ప్రతిదినమును ప్రకృతి మన కోర్కెలను దీర్చునట్లు చేయుచున్నది. గ్రామస్థుడు ప్రకృతియే శరణమని నమ్ముచున్నాడు. గ్రంథాలయము కర్షకునికిని, ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞునికిని, కళా చరిత్ర వాఙ్మయశాస్త్రాభిలాషులకును గ్రామ సాంఘికార్థిక సంస్కరణనిపుణులకును వారికిని వీరికిని ననేల? యందరకునుగూడ సహాయము చేయుచున్నది. స్వజీవనమును సుఖవంతముగ జేసికొనుటయేగాక, పరులకు సహాయము చేయుటకుగూడ గ్రంథాలయ మెంతవరకుపయోగించునో కనుగొందమని యాశ్చర్యము గలుగక మానదు. అది వ్యక్తులలో నూతన జీవమును గల్గించును. సాంఘిక దృక్పథమును వృద్ధిపొందించి సంఘమును బాగుచేయును."

ఇది శుష్కప్రసంగముకాదు. పాశ్చాత్య దేశములలో ప్రత్యక్షముగ జరుగుచున్న సంగతియే. గ్రామగ్రంథాలయోద్యమము పాశ్చాత్యదేశములన్నిటిలో గూడ-అందులో ముఖ్యముగ బ్రిటన్‌లోను, అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములలోను, క్రమక్రమముగ ప్రజలదృష్టి నాకర్షించి ప్రాముఖ్యము నొందుచున్నది. అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములలో నడచుచున్న యుద్యమమునుగురించి యొక ప్రసిద్ధుడగు అమెరికన్ గ్రంథాలయ నిర్వాహకు డిట్లు చెప్పుచున్నాడు:—

"ఈనడుమ గ్రామాభివృద్ధికై చేయబడి ఫలించిన ప్రయత్నము లన్నిటిలోను ముఖ్యమైన వానిలో మండల గ్రంథాలయోద్యమ మొకటి."

వివిధ ఆంగ్లేయ దేశములోని యుద్యమములు.

గతయిరువదినంవత్సరములలోను ఇంగ్లండులోను, అమెరికాలోను జరిగిన గ్రంథాలయోద్యమములో గ్రామగ్రంథాలయస్థాపనమే ముఖ్యమయినది. గ్రేట్ బ్రిటనులో గ్రామగ్రంథాలయ ప్రచారము చురుకుగా జరుగుటకు ప్రధాన మూలకారణము కార్నెజీ యునైటెడ్ కింగ్‌డమ్ ట్రస్టువారి దానమే. ఆసిమ్మట ప్రొఫెసర్ ఏడమ్స్‌గారి గ్రామగ్రంథాలయములపైని నివేదిక బయలుదేరినది. 1919 సం॥ రం నాటి గ్రంథాలయ శాసనము మండల శాసనసభలు ఈ శాసనమును అమలులో పెట్టుటకుగల కొన్ని అభ్యంతరములను తొలగించినది. తత్ఫలితముగ నేడు ప్రతిమండలసభయు నీశాసనము నమలులో పెట్టి ప్రతి దూరగ్రామమునకును గూడ గ్రంథాలయోద్యమమువలని లాభములను కలిగించినది, మండలసంఘములు అమ

లులో పెట్టు గ్రామగ్రంథాలయ విధానములు నేడు దేశమునందంతటను గన్పట్టుచున్నవని యొక రచయిత చెప్పియున్నాడు. గ్రంథాలయ మందుబాటులోలేని గ్రామవాసి యొకడును లేడు.

అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములు బహు విశాలములై యుండుటచేతను ప్రజలు వెదచల్లబడియుండుటచేతను ప్రతివారికిని గ్రంథాలయము లందుబాటులో లేవు. ఐనను, గ్రామగ్రంథాలయములు బాగుగనే పని చేయుచున్నవి. క్రమముగ నభివృద్ధి నొందుచున్నవి. కొన్ని రాష్ట్రములలో ప్రభుత్వమువారే గ్రామగ్రంథాలయములను నడపుచున్నారు. అవి అన్నియు బాగుగా పనిచేయుచున్నవి. ప్రజలు విరళముగ నున్న చోట్ల సంచారగ్రంథాలయము లేర్పాటు చేయబడియున్నవి. అవి యప్పు డప్పుడు నియతముగ గ్రంథముల నిచ్చిపోవుచుండును.

ఆంగ్లేతరములగు భాషలను మాట్లాడు నితర యూరోపియను దేశములవారు బ్రిటను అమెరికాలకంటె నీ విషయమున విశేషముగ వెనుకబడిలేరు. అందు ప్రతిదేశమునకుగూడ గ్రామగ్రంథాలయ విధానము లున్నవి. కొన్ని ప్రభుత్వములు స్వయముగనే వానిని నడపుచున్నవి. మరికొన్ని వానికి సహాయము చేయుచున్నవి. డెన్మార్కులో పట్టణములలో ప్రభుత్వగ్రంథాలయము లున్నవి. అవి గ్రామగ్రంథాలయములకును గ్రామవాసులకును గ్రంథముల నెరువిచ్చును. ఇంచుమించుగ ప్రతి పట్టణ గ్రంథాలయమును గూడ గ్రామగ్రంథాలయమున కిట్టి సహాయము చేయుచున్నవి. పోస్టు, మోటారు, మున్నగు. వానిద్వారా నీ గ్రంథములు పంపబడును. డెన్మార్కులో ప్రతి దూరగ్రామవాసియుగూడ తనకు కావలసిన గ్రంథమును తనదగ్గరనున్న గ్రామగ్రంథాలయము నుండికాని గ్రామగ్రంథాలయముద్వారా పట్టణ గ్రంథాలయము నుండికాని పొందగలుగును.

స్విట్జర్లెండు ప్రభుత్వమువారు సాలుకు 60 వేల ఫ్రాంకులు గ్రామగ్రంథాలయములకొరకు ఇత్తురు; మిగిలిన సొమ్ము ప్రజాసంఘములనుండి వచ్చును; గ్రామగ్రంథాలయముల కగు ఖర్చు ఒకలక్ష ఏబదివేల ఫ్రాంకులు. ఈ యుద్యమమునకు ముఖ్యస్థానము బెర్నినగరము. దీనికి 6 మండలకేంద్రము లున్నవి. 1000 కి పైగా స్థానికకేంద్రము లున్నవి. జర్మనీలో గ్రామగ్రంథాలయ సేవ మాత్రమే కాక పట్టణ గ్రంథాలయములను వృద్ధిపొందించి వానిని గ్రామముల కుపయుక్తములగునట్లు చేయుటకుకూడ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అనేకములగు పట్టణ గ్రంథాలయములు చుట్టుప్రక్కలనుండుజిల్లాలకు కేంద్రగ్రంథాలయములుగ పనిచేయ బూనుకొన్నవి. ఫ్రాంసులో ప్రభుత్వ పురపాలకసంఘ గ్రంథాలయములు గ్రామవాసులకు గూడ నుపయుక్తములుగ జేయబడినవి.

ఇటలీలో ప్రతి గ్రామములోను ఒక గ్రంథాలయ మున్నది. దానికి స్థానిక పాఠశాలోపాధ్యాయుడు నిర్వాహకుడుగ నుండును. బెల్జియములో సంచారగ్రంథాలయములును, సాంఘిక గ్రంథాలయములును, కొంతవరకు ప్రజలచే నిర్వహింపబడుచున్న గ్రంథాలయములును గూడ గ్రామములకు సేవ చేయుచున్నవి. ఇంకను లోటుగనున్న గ్రంథములు పెద్ద కేంద్రములనుండి తేబడుచున్నవి.

1921 సంవత్సరంనాటి గ్రంథాలయ శాసనము ననుసరించి, ప్రతి స్థానికప్రభుత్వము వారును గూడ నచ్చటి నియోజకవర్గములో నైదవ వంతు ప్రజలు కోరినచో గ్రంథాలయమును స్థాపించవలసినదే! మనిషి యొక్కంటికి సంవత్సరమునకు 25 "సెంటిములు" ఇందులకై ప్రత్యేకింపబడును. అన్ని గ్రంథాలయములును గూడ ప్రభుత్వసహాయమును పొందుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు వానిని తనిఖీ చేయుచుందురు. కొన్ని రాష్ట్రములలో రాష్ట్రీయప్రభుత్వము వారుగూడ తమకు తోచిన సహాయము చేతురు. 1921 సం॥ నాటి గ్రంథాలయ శాసనమునకు ఫలితముగ ననేక గ్రంథాలయములు ప్రభుత్వము వారిచే ననుమతింపబడి వారి సహాయము నొందుచున్నవి. వాని సంఖ్య 1922 సం॥లో 1370 యుండెను. 1929 లో 2188 యుండెను. హాలెండులో గ్రామగ్రంథాలయములు రాష్ట్రీయ గ్రంథాలయ సంఘమువారిచే స్థాపింపబడును. బొత్తుగ చిన్నవగు గ్రామములలో కేంద్ర గ్రంథాలయము వారిచే స్థాపింపబడును. కేంద్రప్రభుత్వముగాని రాష్ట్రప్రభుత్వముగాని రెండునుగాని వానికి సహాయము చేయును. గ్రంథాలయ సంఘములనుండియు, ప్రజాసంఘములనుండియు, పాఠకుల చందాలనుండియు, గ్రంథాలయములు పోషింపబడును. పెద్ద గ్రంథాలయములు చిన్న చిన్న గ్రామములలో కేంద్రముల నేర్పరచి రాష్ట్రీయ సంఘములనుండి కొంతసహాయమును పొందుచుండును ఈ గ్రామకేంద్రములా గ్రంథాలయములలోని పుస్తకముల పట్టికను చూచుకొనుచు, కావలసినవానిని తెప్పించుకొనుచుండును. అప్పుడప్పుడు పట్టికయె మారుచుండును. కాని వెనుకటి పట్టికలోని గ్రంథమేదైనను నెవరికైనను కావలసి వచ్చుచో నది తరుచుగ పంపబడుచునే యుండును. జుగోస్లావేకియాలో 1919 సం॥ నాటి గ్రంథాలయశాసనమువలన ప్రతి గ్రామములోను పట్టణములోను ఉచిత గ్రంథాలయములు స్థాపింపబడవలసి వచ్చినది. తత్ఫలితముగ నా స్వయంపరిపాలిత దేశములోని గ్రంథాలయముల సంఖ్య 5 సం॥లలో 458 నుండి 2242 వరకును పెరిగెను. కార్ల్ బోర్టర్స అను నాయన సోవియటు రష్యాలోని గ్రామగ్రంథాలయ సేవను గూర్చి యిట్లు చెప్పినాడు:

"బోల్షివికులు ఇతరులను తుపాకితో బెదరించియే తమలో కల్పుకొనుచున్నారని నేటికికూడ నెవరైన నమ్ముచో వారిదేశమునం దంతటను వలవలె నల్లుకొనియున్న పఠనమందిరములను గ్రంథాలయములను తిలకింపవలసియున్నది. ఉత్తర 'కకాసస్'లో చేరిన అర్చ్బ్‌స్లోప్ మండలములోని నలుబది గ్రామములలో నెనిమిది పెద్దగ్రామములలో పఠనమందిరములును, గ్రంథాలయములును గలవు, అందు ప్రతిదానికిని నిర్వాహకుడు గలడు. అన్నియు ప్రతిదినమునను దెరచియే యుండును. అన్నిటికంటెను పెద్దగ్రామములో కేంద్రగ్రంథాలయము మాత్రమేగాక చిన్న గ్రామములలో శాఖాగ్రంథాలయముకూడ నున్నది. ఈ కేంద్రగ్రంథాలయములలో నన్ని విషయములపైనను, ముఖ్యముగ వ్యవసాయముపైనను, రాజకీయములపైనను, గ్రంథములుండును. అంతియేగాక యా గ్రంథాలయములలో వివిధవిషయములకు చెందిన సమాచారములు తెలుపబడును. "మస్లోవ్‌కట్‌లో" అగస్టునెలలో ప్రజలు వ్యవసాయ కార్యవ్యగ్రులైయున్నను, నామాసములో 110 మంది గ్రామవాసులు వివిధవిషయములకు జెందిన వానిని—పన్నులు, భూముల నియమములు మున్నగు ననేక విషయములకుజెందిన సమాచారములను గ్రహించిరని యచ్చటి యుద్యోగి నాకు చెప్పినాడు.

భవనమందిరములుండుట కవసరములేని చిన్న గ్రామములలో నగరకేంద్రమునుండి సంచారిగ్రంథాలయముల ద్వారా గ్రంథములు పంపబడుచున్నవి. నేను లెనిన్‌గార్డ్ గుబెర్నియాలో నొక చిన్న గ్రామమునకు పోయియుంటిని. అచట నేను బసచేసిన వారి కుమార్తె యొక యాదివారమునాటి యుదయమున వర్షము కురియుచుండగా బడియొద్ద పుస్తకములను పంచిపెట్టుచున్నది. ఆ చుట్టుపట్లనుండు ప్రజల యుపయోగార్థమై యీ గ్రంథసమూహము నుద్దేశింపబడినది. గ్రామవాసులు విస్తారముగ చదువఁగలిగినవారు కారు. కాని కట్టెదుట గ్రంథసమూహము కన్పట్టుచున్నపుడు చదువ బుద్ధిపుట్టును. కావున అక్షరజ్ఞానము దేశములో విస్తరించినకొలదియు, నీసాధనముద్వారా జ్ఞానాభివృద్ధి జరుగుచుండును.”

భారతవర్షము.

విదేశములలోని గ్రామగ్రంథాలయ ప్రచారమును సంగ్రహముగ పరిశీలించితిమి. ఇపుడు మన దేశమునకు వత్తము. మన గ్రామవాసులకు ఎట్టి గ్రంథాలయ సౌకర్యములను గల్గించుచున్నాము? మన దేశములో విశేష సంఖ్యాకులు అక్షరజ్ఞానములేని వారేయగుటచేత మనల నీసమస్య బాధింప నవసరము లేదని యనేకులందురు. అదినిజమే. మన యక్షరజ్ఞానశూన్యులకు గ్రంథాలయములు కావలెనను టబుద్ధిహీనతయే. మనము దానిని కోరుటలేదు. ప్రస్తుత మక్షరజ్ఞానముగల కొలదిమందికే గ్రంథాలయములు కావలసియున్నవి ఇక్కు డట్టి సౌకర్యమున్నదా? గ్రామపాఠశాలయున్నచోట నెల్ల గ్రామగ్రంథాలయమున్నదా? లేనిచో పాఠశాలలోని విద్యార్థులు పాఠశాల వీడినపిమ్మట నేమి చదువుకొందురు? అనంతర విద్యకు సాధనము లేనపుడు ప్రారంభవిద్యావిధానమువలన నేమిలాభ ముండును? కావున గ్రామగ్రంథాలయము లుండనిచో గ్రామములలో చదువుకొనిన కొలదిమందికూడ ననక్షరాస్యులగుదురు. దానివలన వారి జీవితము వ్యర్థమగును. అట్లుండియు మన విద్యావ్యాపన నిరతులు గ్రామగ్రంథాలయములను స్థాపించుటకు యత్నించకుండుట శోచనీయము. దేశములోని విద్యావిధానము, నేవిధముగ సంస్కరింపవలెనో విచారించి సూచనలను పంపవలసినదని యనేక సంఘము లిదివరలో నియమింపబడినవి కాని యేయొక్క సంఘమువారును గూడ గ్రామగ్రంథాలయముల యావశ్యకతను సూచించి యుండలేదు. అది వారి హ్రస్వదృష్టిని సూచించును. ఒక యుదాహరణము తీసికొందము. తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వము వారీ నడుమ నట్టి సంఘమును స్థాపించియున్నారు. ఆ సంఘమువారు చాల విలువగల సూచనలను చేసియుండిరి. కాని విద్యాభివృద్ధికి గ్రంథాలయము లొకసాధనమను మాటగూడ నందు లేదు. కాని తిరువాన్కూరు సంస్థానములో నక్షర జ్ఞానము కలవా రెందరున్నారో గ్రంథాలయము లెన్ని యున్నవో, పరిశీలింతుమేని మనకు కొన్ని వింతయగు సంశయములు కన్పట్టును. హిందూదేశము మొత్తముపైన నగా బ్రిటిషువారి చేతిలోనున్న రాష్ట్రములలోను స్వదేశసంస్థానములలోను కలిపి యక్షరాస్యుల సంఖ్యవిషయములో తిరువాన్కూరు మూడవస్థానము నాక్రమించుచున్నది. వేయిమంది జనములో 408 మంది పురుషులును, 168 మంది స్త్రీలును అక్షర జ్ఞానముకలవారు. కళాశాలలు, ఉన్నతపాఠశాలలు, మాధ్యమిక పాఠశాలలు, బోధనాభ్యసన పాఠశాలలు, మున్నగు

వానిసంఖ్య సుమారు 650. ప్రారంభ పాఠశాలల సంఖ్య సుమారు 3000. పండితులసంఖ్య 5,60,000. ఇది చాల ప్రశంసనీయము. కాని యీసంస్థానములో దీనికితగిన గ్రంథాలయ సౌకర్యమున్నదా? అట్టి సౌకర్య మసలు లేనేలేదని చెప్పవచ్చును. తిరువాన్కూరులో గ్రంథాలయవిధానమే లేదు. గ్రామగ్రంథాలయముల పేరైనను లేదు. ప్రధానపట్టణము తప్ప నితరస్థలములలో చెప్పదగిన గ్రంథాలయములు లేనేలేదు. "కొట్టయం" "నగర్ కోయిల్" "క్విలన్", మున్నగు పట్టణములు 20,000 పైబడిన జనాభా గలవేయైనను, విశేషసంఖ్యాకులగు అక్షరజ్ఞానము గలవారికిని, పాఠశాలలకును, కళాశాలలకును గాని, చక్కనియుచిత గ్రంథాలయము లేనే లేదు. ఇట్టియొక పట్టణములో ఉచితగ్రంథాలయము పఠనమందిరము అను పేరు వేయబడిన యొక మందిరమును చూచితిని. లోపలకు పోతిని గదా మిక్కిలి నిరాశకలిగినది. ఒక చిన్నగదిలో 3 అలమారులున్నవి. అతి పురాతనములగు గ్రంథములు కొన్ని వానిలోనున్నవి. అవి ప్రాతబడిపోయిన క్రైస్తవమతసిద్ధాంతములకు చెందిన గ్రంథములు. మరికొన్ని క్రైస్తవ ప్రచారకుల నివేదికలు. చౌకనవలలు కొలదిగనున్నవి. ప్రాత వార్తాపత్రికలుగల యొకపఠనమందిరముగూడ నున్నది. సాయంకాలములయందు మాత్రమే యిది తెరువబడియుండును. అందొక గుమస్తాయుండును. ప్రభుత్వమువారినుండి కొద్దిగా ధనసహాయము వచ్చుచున్నది. పండ్రెండువార్తాపత్రికలను కొనుట కాధనము వినియోగింపబడుచున్నది. ప్రతులే పండ్రెండుగాని వార్తాపత్రికలు రెండే! అవియైనను వచ్చిన వెంటనే పోషకులకును చందాదారులకును నిండ్లకు పంపబడును. తిరిగి వచ్చునప్పటికి కొన్ని రోజులు పట్టును. నలిగి పోయియు, చిరిగి పోయియు తిరిగి వచ్చును. పుస్తకములను కొననేకొనరు.

ఈ విధానమంతయు నాధునిక గ్రంథాలయ పద్ధతుల కెంత వ్యతిరేకముగ నున్నది! బ్రిటిష్ఇండియాలో గాని స్వదేశసంస్థానములలో గాని చాలపట్టణములలో నున్న గ్రంథాలయము లింతకన్నను భిన్నముగ లేవు. పెద్దపెద్ద పట్టణముల స్థితియే యిట్లుండగా చిన్నపట్టణములయొక్కయు గ్రామములయొక్కయు పల్లెలయొక్కయు స్థితి చెప్పనేల?

అచ్చట గ్రామవాసులు విద్యావంతులగుటకున వకాశము లేమున్నవి? ఇట్లున్నను గూడ మనవిద్యావిచారణసంఘములు మన దేశములో గ్రంథాలయము లవసరమను సంగతినే గుర్తింపకున్నవి.

అదృష్టవశమున హిందూదేశములోని గ్రంథాలయోద్యమమును గురించి చెప్పునపుడు కొన్ని మంచిసంగతులు గూడ చెప్పవలసియున్నది. ఈదేశములో నీవిషయములో బరోడాసంస్థాన మద్వితీయమై విరాజిల్లుచున్నది. ఈసంస్థానము అతిప్రశంసనీయమైన గ్రంథాలయవిధాన సౌకర్యములతో నొప్పుచున్నదని ప్రపంచమంతటను ప్రసిద్ధిగలదు.

దివాన్ సర్. వి. టి. కృష్ణమాచారిగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు. "బరోడా సంస్థానములో ప్రజాసామాన్యములో విద్యావ్యాపనమునకు మహారాజాగారిచే ప్రారంభింపబడిన విధానములో గ్రంథాలయోద్య

మును చాలనైపుణ్యముతో ప్రారంభింపబడి
నది. 1907 సం॥లో బాలబాలికలకు ప్రారంభ
విద్యావిధానము నిర్బంధము చేయబడెను.
ప్రజలలోని అక్షరజ్ఞానము సరిగాకుండ వలె
నన్న గ్రంథాలయము లవసరమని మహా
రాజావారు గుర్తించిరి. ఈయుద్దేశముతో ప్ర
భుత్వధనసహాయముచే నిర్వహింపబడు నుచిత
గ్రంథాలయపరిపాలిక యొక్కటి 1910 సం॥రం
లో ప్రారంభింపబడెను. నేడు అదియే విజృం
భించి పట్టణములలోను పల్లెలలోను మొత్త
ముపై నూటికి అరువదిమంది ప్రజలకు గ్రం
థముల నందజేయుచున్నది" వలవలె దేశ
మంతటను అల్లుకొనియున్న యీప్రభుత్వ
గ్రంథాలయవిధానమును స్థలపరిస్థితిచే
నిట వర్ణింపను. గడచిన ఇరువదిసంవత్స
రములనుండియు విద్యాశాఖాధికారిచేతను,
ప్రభుత్వగ్రంథాలయ ప్రధానోద్యోగిచేతను
నీవిధానము జయప్రదముగ సాగింపబడుచు
న్నది. గ్రంథాలయములకై లక్షరూపాయ
లకుపైగా ప్రభుత్వమువారు వినియోగింతురు.
ఈ సొమ్ము గ్రంథాలయములకై మొత్తము
వినియోగింపబడుచున్న సొమ్ములో నొక
భాగము మాత్రమే. మొత్తము సొమ్ములో
3 వ వంతు స్థానిక ప్రజలే భరింతురు. మరి
యొక 3 వ వంతు గ్రామపంచాయితీవారు
గాని జిల్లాబోర్డువారు గాని మ్యునిసిపాలిటీ
వారుగాని భరింతురు. మిగిలిన సొమ్ము
అంతయు ప్రభుత్వమునుండి వచ్చును. ఈ
మూడు సంస్థలవారును కలిసియే దేశమం
తటను గ్రంథాలయములస్థాపించిరి. ఇప్పుడు
పాఠశాల యున్నచోట నెల్ల గ్రంథాలయ
మున్నది. పాఠశాలను వీడిన బాలబాలికలెల్ల
గ్రంథాలయమునకు సభ్యులే.

ఈవిధముగ బాలబాలికలు పాఠశాలను
వీడిన పిమ్మట ననంతరవిద్యను పొంద గల్గు
చున్నారు. బరోడాపట్టణములో రెండు
పెద్ద గ్రంథాలయములు ఉన్నవి. సంస్థా
నములో 773 సామాన్య గ్రంథాలయము
లున్నవి. ఇవి గాక సంచారగ్రంథాలయము
లును, పఠనమందిరములును, గ్రామము
లలో విశేషముగ నున్నవి. 111 గ్రంథాల
యములకు స్వంతభవనము లున్నవి. మహా
రాజావారి స్వర్ణోత్సవమునకు వేలకొలది ధన
మును వెచ్చించి గ్రంథాలయభవనములను
నిర్మించుట యొక మర్యాదగానుండెను. చాల
స్థలములలో అన్నిభవనములకంటె గ్రంథా
లయ భవనమే చక్కనిది. ప్రభుత్వగ్రంథా
లయవిధానములో నున్నగ్రంథముల సంఖ్య
యేడు లక్షలు. సాలుకు 5,50,000 గ్రంథ
ములు తిరుగుచుండును. ఇవిగాక గ్రంథము
లను కోరినవారి సంఖ్య 87,500. బరోడా
సంస్థానములో పల్లెటూరివాండ్రకును, పట్ట
ణవాసులకునుగూడ సమానముగనే గ్రంథా
లయలాభములున్నవి. ఇండియాలోని ప్రతి
రాష్ట్రమువారును గూడ కొన్నివిషయము
లలో నైనను, బరోడాగ్రంథాలయ విధాన
ముతో పోల్చదగినవిధానములను గావింతురు
గాక. ఒక్కబరోడా సంస్థానములో మాత్రమే
యక్షరజ్ఞానముగల ప్రతివారును గూడ
తనకు కావలసిన గ్రంథమును పొందగలడు.
యావద్భారతదేశమునగూడ నిట్టిపరిస్థితియే
యుండు పుణ్యకాల మేనాడువచ్చునోగదా!

ప్రభుత్వమువారి పోషకత్వమున నిర్వ
హింపబడు గ్రంథాలయ మెంతశక్తివంతముగ
నుండునో తెలిసికొనుటకు బరోడాయుదాహ
రణము చాలును. కాని ప్రభుత్వపోషణము

మాత్రమే చాలదు. ప్రజలస్వచ్ఛందప్రయత్నము కూడ నంత ప్రయోజనకారియే. దీనికి మంచి యుదాహరణ మాంధ్రదేశమే. ఆంధ్రులు విశేషధనవంతులు కారు. ఇతర రాష్ట్రములనుండి వారికి సహాయ మేమియు లేదనియే చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమమునకు పితామహు లనదగిన కీర్తిశేషులగు నరసింహశాస్త్రి గారును, అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును నీవిషయములో చేసినపని మానవాతీతమని చెప్పవచ్చును. గడచిన 25 సం॥లనుండియు వారు గావించిన కృషికి ఫలితముగ ననేకవిధములగు 750 గ్రంథాలయములును, సంచారగ్రంథాలయములును అన్నిప్రాంతములలో నన్నితరగతులవారికిని పుస్తకములనందించుపెట్టు కేంద్రములును, నీరాష్ట్రములో బయలుదేరినవి. పాశ్చాత్యదేశములలోవలె నిపుడు ఇచ్చటగూడ వివిధప్రాంతములకు చెందిన గ్రంథాలయ సేవకులు కలిసి పనిచేయుచున్నారు. అప్పుడప్పుడు వారు సమావేశములను గావించుకొనుచున్నారు. వారి యుద్యమాభివృద్ధికి ప్రచారమును గావించుచున్నారు దీనికంతకును మూలవిరాట్టు ఆంధ్రగ్రంథాలయసంఘము. ఇట్టి రాష్ట్రగ్రంథాలయ సంఘములవారు చేయుచున్న పనికి ప్రజలును ప్రభుత్వమువారును సహాయముచేయుచో నది యింతకన్నను నెక్కుడు జయప్రదముగనుండును.

గ్రామగ్రంథాలయప్రాముఖ్యత

అదృష్టవశమున, మదరాసు రాజధానిలో ప్రస్తుతము ప్రజాసామాన్య గ్రంథాలయ చట్టమొకటి సిద్ధముగ నున్నది. దానిని తగు విధముగ నేర్పరచుచో చాలలాభకారి యగును. ఇతరరాష్ట్రములుగూడ నీవిషయమున మదరాసు ననుకరింపదగును. అట్లగుచో గ్రంథాలయముద్వారా జరుగు విద్యావ్యాపనమునకు నూతనశక ముదయించును. ప్రస్తుతపు గ్రంథాలయవిధానములోగాని, రాజోవృదాసిలోగాని, గ్రామగ్రంథాలయోద్యోగికర్తవ్యమేమో ఇపుడు విచారింతము. అతనికి చాలప్రాముఖ్యముగలదు. గ్రామోద్యోగులలో నందరలో నతడే ప్రధానుడని చెప్పదగును. ప్రతిపాఠశాలలోను, గ్రంథాలయముండు కాలము త్వరలో రానున్నది. గ్రామవాసిజీవితములో గ్రంథాలయము నేటికంటెను ప్రధానము కాగలదు. బాగుగా శిక్షణను పొందిన గ్రామగ్రంథాలయోద్యోగి మంచి యుత్సాహమును సుస్వభావమునుగల వాడగుచో గ్రామములలో నాతడే ప్రధానోద్యోగి కాగలడు పట్టణగ్రంథాలయోద్యోగులంత పెద్దజీతముల నాతడు తీసికొనలేడు గాని గ్రామసేవను విశేషముగ చేయగలడు. పాఠశాలవిద్య యెచట నాగిపోవునో, అచట నుండి ప్రయోజనవిద్యావిధానమును సాగింపగలవా డతడే యువకులను, నంతకంటె పెద్దవారిని గూడ గ్రామపరిస్థితుల కనుకూలమగు విద్యను నేర్చునట్లు చేయువా డతడే. వైజ్ఞానికావకాశములు లేనిస్థలములలోగూడ నాతడు వానిని గల్గించును. విద్యయందు శ్రద్ధను బుట్టించును. విద్యావిషయమున ప్రజలకు నేత యతడే. ఆ విద్యావ్యాపనమునకు సాధనములు గ్రంథములే. ఆగ్రంథము లనేక గృహములకు తిరిగి వానిని వికసింపజేయును. అవి యెన్నడును ఊరకనుండకుండున ట్లాతడు చూడవలెను. ఈ విధముగ నాతడు గ్రామవాసుల యభిప్రాయములను జీవితదృక్పథము

నుల మార్చును. విద్యాదీపికను చేతబూని ప్రతి గృహమును ప్రకాశింపజేయును. సంఘసంస్కర్తయు, ప్రజాహితకారియు, రాజకీయవేత్తయు నార్థికవేత్తయు, చేయదగిన కార్యముల కీతడీవిధముగ ప్రాతిపదికలను వేయును. ఇన్నివిధముల మేలునుకలుగచేయునది యొక్క గ్రామ గ్రంథాలయముమాత్రమే బ్రహ్మాండమైనట్టియు, గౌరవప్రదమైనట్టియు గ్రామసంస్కరణము ముఖ్యముగ గ్రామగ్రంథాలయోద్యోగిపైననే ఆధారపడియున్నది.

భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయయాత్ర.

1934 సం॥ సెప్టెంబరు 1 మొదలు 17 వ తేదీవరకు

యాత్రాఫలితములు

యాత్రాదినములు	17
మొత్తం దర్శించిన గ్రంథాలయములు	38
ఉద్ధరించిన గ్రంథాలయములు	4
నూతనముగా స్థాపించిన గ్రంథాలయములు	5
వార్షికోత్సవములు జరిపిన గ్రంథాలయములు	5
గ్రంథాలయములయొక్క ఆదాయందు అభివృద్ధి రు	800
నూతనముగా బయలుదేరిన గ్రంథాలయసేవకులు	100
ఉద్ధరణకు వాయిదాపడిన గ్రామము	1
కాలినడకమీద పోయినమైళ్లు	84

ప్రారంభము-కుముదవల్లి

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమునకు భీమవరంతాలూకా నాయకమణియని చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రదేశమందు గ్రంథాలయోద్యమప్రారంభము నాటినుండి నేటివరకు అవిచ్ఛిన్నముగా జరుగుచున్న పెక్కు గ్రంథాలయము లీ తాలూకాయందే విరాజిల్లుచున్నవి. కాళ్లకూరి నరసింహంగారు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, నిడమర్తి లక్ష్మీనారాయణగారు-ఇత్యాది గ్రంథాలయ సేవకులయొక్క నిరంతర సేవవలన ఈ తాలూకాయందు గ్రంథాలయోద్యమమునకు గాఢమగు పునాది వేయబడినది. ఈ తాలూకాయందు గల 90 గ్రామములలో 46 గ్రంథాలయము లున్నవి. ఆంధ్రదేశమందే తాలూకాయను ఇంత దట్టముగా గ్రంథాలయములచే అల్లుకొనబడి యుండలేదు. ఇట్లు విరివిగా బయలుదేరిన గ్రంథాలయముల యొక్క పనిని సమీకరణము చేయుటకుగాను తాలూకా గ్రంథాలయసంఘము రెండు సంవత్సరముల క్రిందట ఏర్పడి భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారి యొక్కయు, డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణశర్మగారి యొక్కయు పట్టుదలవలన మిక్కిలి జయప్రదముగా పనిజేయుచున్నది.

ఈ తాలూకాయందు పనిచేయుచున్న గ్రంథాలయముల పనిని ఇంకను ఎక్కువ ఉపయోగవంతము చేయుటకును, ఇప్పుడీ తాలూకా గ్రంథాలయసంఘమువారు తాలూకా గ్రంథాలయయాత్రను 17 దినముల పర్యంతము ఏర్పాటు చేసినారు.

ఈ యాత్రయొక్క కార్యక్రమము సెప్టెంబరు 1 వ తేదీ సుధ్యాహ్నము శ్రీకృష్ణాష్టమీమహాపుణ్య దినమున, కుముదవల్లి గ్రామమున ప్రారంభింపబడినది. ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయ కార్యదర్శి అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు, అఖిల భారత గ్రామగ్రంథాలయ సంఘసంయుక్త కార్యదర్శి తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు, సౌరయాత్రికులు కాశీభట్ల సీతారామయ్యగారు, కాశీభట్ల జగన్నాథంగారు ఇంకను తాలూకాలో వివిధగ్రామములనుండి పలువురు ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. గ్రంథాలయభవనము అంతయు వివిధదేశమందలి గ్రంథాలయములయొక్క పటములతోను, బరోడాయందును, భారతవర్షమునందును ఇతిర భాగములందును ఉద్యమము ఎటుల పనిజేయుచున్నదో చూపు పటములతోను అలంకరింపబడి గ్రంథాలయ ప్రదర్శనము ఏర్పాటు చేయబడినది. మరియు భీమవరము స్వదేశ ప్రచారసంఘమువారియొక్క స్వదేశవస్తువుల నమ్మకు బండిగూడ విచ్చేసినది.

ప్రథమమున తరంగాల నారాయణరాజుగారి నాయకత్వము క్రింద భజనసమాజమువారు సంకీర్తనచేయుచుండగా ప్రతినిధులందరును ఊరంతయు ఊరేగి, హరిజనవాడకు పోయి అచటి హరిజనగ్రంథాలయమును దర్శించిరి. ఈ హరిజనవాడలోని స్త్రీ పురుషులలో నూటికి తొంబదియైదుగురు జనులు చదువుకొనగలిగినవారు. ఈ గ్రంథాలయము చక్కగా, అందముగా, పరిశుభ్రముగా నుంచబడి అందుకొరకై ప్రత్యేకముగా నిర్మింపబడిన పాకయందుంచబడినది. 150 గ్రంథములున్నవి. పత్రికలేమియు వచ్చుట లేదు. కాని సవర్ణులవాడయందున్న శ్రీవీరేశలింగ గ్రంథాలయమునుండి పుస్తకములను పత్రికలను తెచ్చుకొని చదువుకొనుచుందురు. శ్రీ గంగేశ్వరానాద యోగిగారియొక్క తోడ్పాటువలనను పి. సుందరరావుగారియొక్క పట్టుదల వలనను, ఈ గ్రంథాలయము నిరంతరాభివృద్ధి నందుచున్నది.

పిమ్మట శ్రీ వీరేశలింగకవిగ్రంథాలయ భవనమునందు గ్రంథాలయయాత్రయొక్క ప్రారంభ మహోత్సవము శ్రీ తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారిఅధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. శ్రీ కుటుంబశాస్త్రిగారు శ్రీ కృష్ణపరమాత్మునియొక్క మహాత్మ్యమును గూర్చి విపులముగా ముచ్చటించి గ్రంథాలయయాత్ర జయప్రదముగా జరుగుగాక యని ఆశీర్వదించిరి. తరువాత ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయ సంఘకార్యదర్శి అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, గ్రంథాలయ యాత్రయొక్కఉద్దేశములను విపులీకరించుచు గ్రంథాలయములు గ్రంథములను సేకరించి ఉంచుటతో మాత్రము తృప్తినిపొందినయెడల లాభమేమియు లేదనియు, ఈ తాలూకాయందలి గ్రంథాలయముల యొక్క కార్యక్రమమును ఇంకను నిశితము చేయుటకే ఈయాత్ర ఏర్పరుపబడినదనియు చెప్పిరి.

తరువాత సౌరయాత్రికులగు కాశీభట్ల సీతారామయ్యగారును, జగన్నాథంగారును ప్రకృతివైద్యసేవను గూర్చియు సూర్యభగవానుని సేవించుటవలన మన జీవితములాదు కలుగు పరిణామమును గూర్చియు గంభీరోపన్యాసము లొసంగిరి.

పిమ్మట వద్దివర్తి రాజారావుగారును, డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణశర్మగారును గ్రంథాలయములు జనులకు ఉపకరింపదగిన విధానములను గురించి విపులముగా జెప్పిరి.

అనంతరము మంగళగీతములతో సభ ముగింపబడినది.

ఆరాత్రి భజనసమాజమువారు తిరిగి భజన చేసి, గ్రామస్థులకు ఉత్తేజమును కలుగజేసిరి. శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు ఆ గ్రామమందున్న గ్రంథాలయ సేవకులను ప్రత్యేకముగ కలిసికొని గ్రంథాలయోద్యమము ఇంకను ఎక్కువ ఉపయోగవంతము చేయగల మార్గములను గూర్చి బోధించిరి. ఇంతటితో ఆనాటి కార్యక్రమము ముగింపబడినది.

కుముదవల్లి గ్రామమునందు గ్రామస్థులందరికిని ఉపయోగించుచున్న గ్రంథాలయము శ్రీ వీరేశలింగకవి గ్రంథాలయము. దీనిని 1897-వ సంవత్సరమున శ్రీ భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు స్థాపించి నేటికిని దానియభివృద్ధికై పాటుబడుచున్నారు. ఈ గ్రంథాలయమునకు రు 2000 లు విలువగల స్వంతభవనము గలదు. రు 1000 లు విలువల 1500 గ్రంథములుగలవు. వీనలకు ఉచితముగా మందుల నచ్చెదరు. పత్రికలు 12 వచ్చుచున్నవి. ఈ తాలూకాకు ఆదర్శ గ్రంథాలయమై వెలయుచున్నది. తాలూకా గ్రంథాలయోద్యమ మంతయు ఇచటినుండియే నడుపబడుచున్నది.

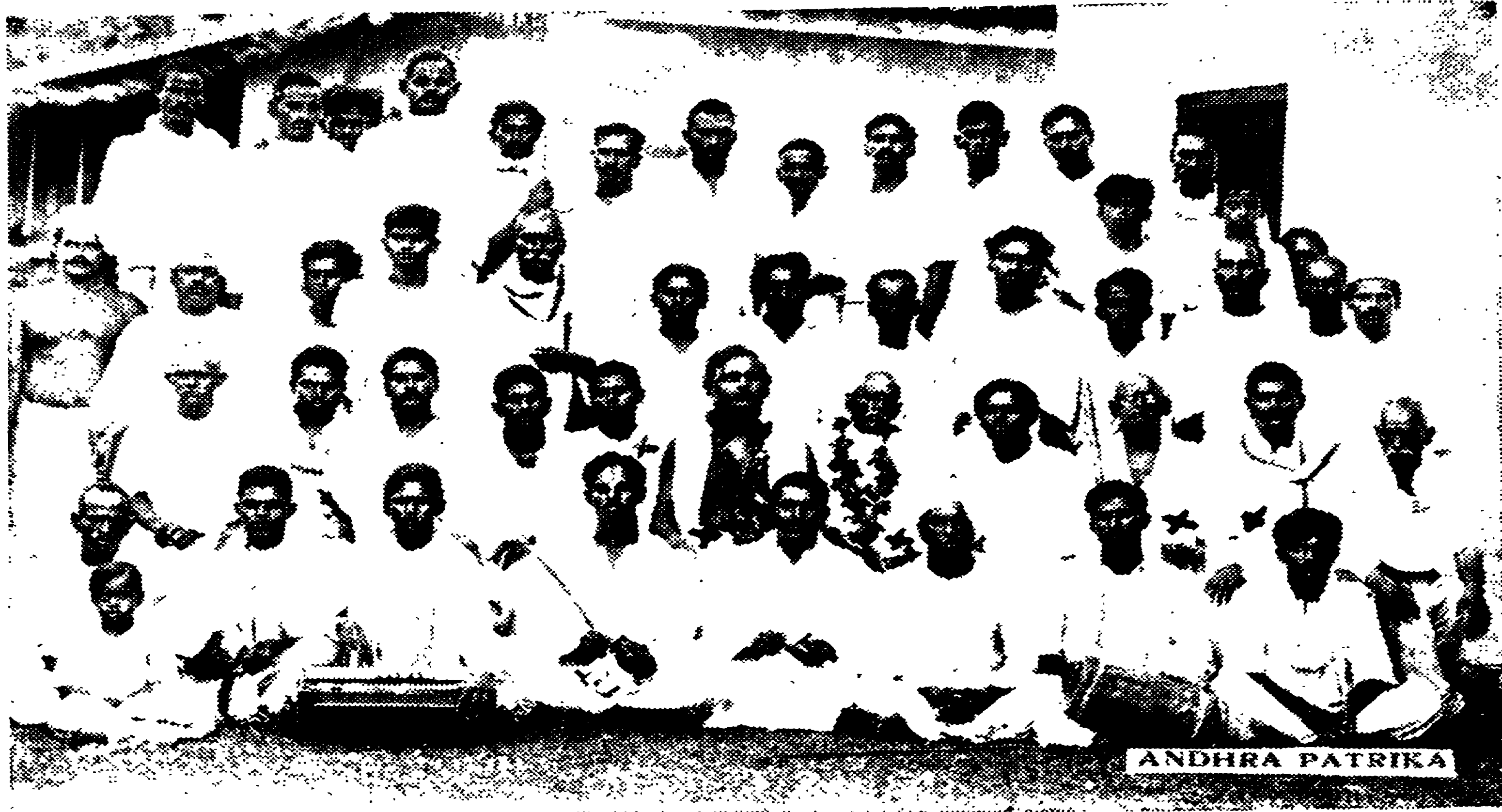
సెప్టెంబరు 2-వ తేదీ : భీమవరం

రెండవదినము

గ్రంథాలయ యాత్రికులును, సౌరయాత్రికులును స్వదేశవస్తువులబండియును నేటి ఉదయమున 8 గంటలగుసరికి చెన్నురంగని పేటకు విచ్చేసిరి. యాత్రికులందరును ఊరికి బైటనున్న కాలువయందు స్నానముచేసిన వారై భక్తనారాయణరాజుగారును వారి భజనసమాజమువారును భక్తిరస ముప్పిరిలునట్లుగా తరంగములను పాడుచుండగా గ్రామమంతయు తిరిగి, గ్రామనాయకులగు శ్రీ పన్నాల సాగరంగారియింట బహిరంగ సభను జేసిరి. ఈ గ్రామమందు 29-11-1933 తేదీన అరుంధతీగ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. కాని జరుగవలసినంత అభివృద్ధి జరిగియుండలేదు. యాత్రికులు గ్రామస్థులను ఉద్బోధించిన పిమ్మట వేండ్ర వేంకటరావుగారు ఈ గ్రంథాలయవిషయమై తగిన కృషి చేసెదమని దీక్షను తీసికొనిరి. సౌరయాత్రికులగు కాశీభట్ల శీతారామయ్యగారు సూర్యనమస్కారములను చేసి చూపించి, వాటివలన కలుగులాభములను విశదీకరించిరి. అనంతరము యాత్రికులు భజనతో బయలుదేరి భీమవరమునకు పోయి డాక్టర్ శర్మగారియింట బసజేసిరి.

తిరిగి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు యాత్రికు లందరు భజనతో బయలుదేరి గునుపూడియందున్న శ్రీ రామగ్రంథాలయమునకు పోయిరి. గ్రంథాలయమంతయు గ్రంథాలయపు ధర్మములోను అకుబొంపముల

భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయ యాత్ర

దండలతో కూర్చున్నవారు :

అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు - దళనాయకులు

భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు - తాలూకా నాయకులు.

తోను అలంకరింపబడియున్నది. ఈ గ్రంథాలయము 1928 వ సంవత్సరమున శ్రీ ఆకుల సత్యనారాయణగారివలన స్థాపింపబడినది. నాలుగువందల రూపాయలు విలువగల 647 గ్రంథములు గలవు. ఉత్సాహవంతులగు యువకు లనేకులు ఈ గ్రంథాలయముయొక్క అభివృద్ధికై విశేషముగ పాటుపడియుండిరి. అయితే ఈ గ్రంథాలయ నిర్వాహకులు ఈ మధ్యను కొంత కాలము గ్రామమునందు లేకపోవుటవలన కొంత ఉత్సాహము తగ్గినది. కాని గ్రంథాలయ యాత్రికులు వచ్చుసరికి తిరిగి గ్రంథాలయముయొక్క ఉత్సాహము పునరుద్ధరింపబడినది. యాత్రికులు ఉద్బోధింపగా చిన్ని అప్పారావుగారును, మోపిదేవి పద్మనాభరావుగారును గ్రంథాలయాభివృద్ధికై పని చేయుదుమని దీక్షవహించిరి.

అక్కడనుండి యాత్రికులు ఆ గ్రామమునసే కొంతకాలము మిక్కిలి జయప్రదముగ నిర్వహింపబడి నేడు నామమాత్రావశిష్టముగ నున్న గాంధిగ్రంథాలయమును దర్శించిరి. ఈ గ్రంథాలయము శ్రీభమిడిపాటి సూర్యనారాయణగారి యాజమాన్యమున చాలకాలము మంచిదినములు గడపినది. గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును ప్రారంభించి, గోడలవరకు గట్టి కొంతకాలము ఆపిరి. ఇప్పటికి గోడలపైన తాటి యాకుల కప్పును గూడ వేసిరి. యాత్రికులు భజనతో బయలుదేరి, ఆగ్రంథాలయమునకు సంబంధించిన ముఖ్యమగు సభ్యులయొక్క అందరిఇండ్లకును బోయి, వాండ్లతో ప్రసంగములను సల్పి, గ్రంథాలయమును త్వరలో పునరుద్ధరించుటకు వాగ్దానమును దీసికొనిరి.

పిమ్మట యాత్రికు లందరును భీమవరము గ్రామమునకు భజనతో బోయి, పశేలు గ్రంథాలయమును దర్శించిరి. ఈ గ్రంథాలయము కొద్దిమాసముల క్రిందటనే స్థాపింపబడినను మిక్కిలి ఉత్సాహముతో జయప్రదముగ నిర్వహింపబడుచున్నది. శ్రీఅత్తిలి సూర్యనారాయణగారు, తటవర్తి కృష్ణమూర్తిగారు, అయ్యగారి సుబ్బారాయుడుగారును విశేషముగ పాటుబడుచు, ఈ గ్రంథాలయము నింతస్వల్పకాలములో గొప్పయభివృద్ధికి దెచ్చిరి. ఈ గ్రంథాలయమునకు 500 రూపాయలు విలుగల 800 గ్రంథములుగలవు. 20 పత్రికలు వచ్చుచున్నవి. గ్రామమునకు మధ్య కూడలిస్థలమునందుండి, అన్నితరగతులవారికిని ఎక్కువ ఉపయోగకరముగ నున్నది.

అక్కడనుండి యాత్రికులు సాయంకాలము 6 గంటలకు భక్తనారాయణరాజుగారి బృందమువారు భజన చేయుచుండగా గాంధీ చౌకునకు బోయి బహిరంగసభను జరిపి గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క వివిధదశలను గూర్చి గంభీరోపన్యాసముల నొసంగిరి. నేటి మధ్యాహ్నమునకు శ్రీ నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు పంపిన పుప్పెర్ల లక్ష్మీనారాయణగారు వచ్చిరి. సభ జరిగిన పిమ్మట, లక్ష్మీనారాయణగారును అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును మ్యాజిక్కులాంతరు సహాయముతో ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. వివిధదేశములందలి గ్రంథాలయోద్యమముల యొక్కయు, ముఖ్యముగా అమెరికా దేశమునందు మారుమూలలయందున్న ప్రదేశములలోగూడ గ్రంథాలయసేవ ఎటుల జరుగుచున్నదియు జూపిరి. మరియు హిందూదేశములందు వివిధరాష్ట్రములయందు గ్రం

థాలయోద్యమమును గూర్చి జరుగుచున్న పనులనుగురించి కటములతో వివరించిరి.

ఇందుకూరుపేట ఆలమూరుగ్రామ పునర్నిర్మాణ కేంద్రములందు జరుపుచున్న పనినిగూర్చికూడ వివరించిరి. అంతటితో నేటియాత్ర ముగింపునకు దేబడినది.

మూడవదిన కార్యక్రమము: ఉండి.

నేటి ఉదయము 7 గంట లగుసరికి యాత్రికులందరును బయలుదేరి ఉండిగ్రామమునకు చేసిరి. ఈ గ్రామమున నలువది సంవత్సరములకు పూర్వము సారోజీగ్రంథాలయము స్థాపింపబడి చాలకాలము గ్రామస్థులకు మిక్కిలి ఉపయోగవంతముగ పనిజేసినది. ఇప్పుడు అది లోకల్ కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్ వారియొక్క ఆపరణకింద నున్నది. కాని గ్రామస్థులకును, దీనికిని ఎక్కువ సంబంధము లేకపోవుటచేత తగినంత అభివృద్ధి కలుగుటలేదు.

యాత్రికులు భక్తనారాయణరాజుగారి భజనబృందముతో బయలుదేరి, గ్రామమునందున్న పెద్దలు యువకులు నగు, ముఖ్యులగు వారి అందరిగృహములకును బోయి గ్రంథాలయపునరుద్ధరణమునుగూర్చి మాట్లాడి మధ్యాహ్నము 1 గంట అగుసరికి గ్రామ పంచాయతీబోర్డు ఆఫీసునందు సమావేశమైరి. తణుకు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగా నుండిన ముళ్ళపూడి తిమ్మరాజుగారు సమావేశమునకు అధ్యక్షత వహించిరి. యాత్రికుల ఉద్బోధనాఫలితముగ గ్రామమునందు గ్రంథాలయమును ఉత్సాహవంతముగా నడుపుటకుగాను పదునైదుమంది యువకులు దీక్ష వహించి సేవకసంఘముగా నేర్పడిరి. మరియు అక్కడకు చేరినవారు నెలకు రు 20 లు చందాలు ఇచ్చుటకు వాగ్దానము చేసిరి. రు 50 లు మూలధనముగా ఇయ్యబడినది.

యూనియను బోర్డువారివిందు.

ఉండి యూనియను బోర్డువారు యాత్రికులకు అల్పాహారవిందును గావించి, ఇంత శ్రమను తీసికొనినందులకు యాత్రికులకు వందనము లర్పించిరి.

సభ ముగింపబడినప్పటికి సాయంకాలము 5 గంట లయ్యెను. అటనుండి యాత్రికులు చెరుకువాడగ్రామము వెడలిరి.

చెరుకువాడ.

చెరుకువాడగ్రామము ప్రకృతిసిద్ధముగ మూడుభాగములుగ విభజింపబడియున్నది. ఒకటి క్షత్రియులు నివసించునది. రెండవది కాపులు నివసించునది. మూడవది బ్రాహ్మణులు మొదలైనవారు నివసించునది. మధ్యభాగమున అంకాలమ్మ దేవాలయము కలదు. ఈదేవాలయమునకు పైభాగముననే గ్రంథాలయమునకు చక్కని మేడ కట్టబడియున్నది. చాలకాలము గ్రంథాలయము ఈమేడయందే యున్నది; కాని కొన్ని భేదాభిప్రాయములవలన ఇటీవలనే దీనిని చెరుకువాడ పట్టాభిరామయ్యగారియింటికి మార్చినారు. శ్రీపట్టాభిరామయ్యగారు విద్యాధికులు. వేరే వ్యాపక మేమియు లేదు. ఉత్సాహవంతులు, సమర్థులు. వీరియాజమాన్యమున ఈ గ్రంథాలయము ముందు మంచియభివృద్ధికి రాగలదు. యాత్రికులు రెండుజట్లుగా చీలి, ఒకజట్టువారు మధ్యపేటయందు మ్యాజికులాంతరుఉపన్యాస మొసంగిరి. రెండవ జట్టువారు రాజులపేటయందు ఉపన్యాసముల నొసంగిరి. అంతటితో నేటికార్యక్రమము ముగింపబడినది.

నాల్గవదిన కార్యక్రమము:

ఆకివీడు.

4 వ తేదీ మంగళవారము - అనగా యాత్రలో నాల్గవదినమున యాత్రికులు ఉదయమగుసరికి ఆకివీడుగ్రామము చేరిరి. ఇది గ్రామమునుగాదు, పట్టణమునుగాదు. కాని ఎక్కువగ పట్టణలక్షణములే గలవు.

ఈ గ్రామమునగల విద్యానంద గ్రంథాలయము 1912 వ సంవత్సరమున స్థాపింపబడి, అనేక ఉల్లాసీదాలు పొందినది. దానిని పువ్వాడ వెంకటాద్రియయ్యగారు ఇంకను కొన యూపిరితో నిలబెట్టిరి. ఒక బీరువాయును 600 గ్రంథములును గలవు. భజనతో బయలుదేరి గ్రామమంతయు ఊరేగి గ్రామములో ముఖ్యమైనవారి అందరి ఇండ్లకును బోయి వారివారితో మాట్లాడి, తుదకు కోఆపరేటివు సంఘాధ్యక్షులగు చెలా సుబ్బారాయుడుగారిని, యూనియను బోర్డు అధ్యక్షులగు మోటుపల్లి సీతారామయ్యగారిని, గ్రంథాలయముయొక్క కార్యదర్శి వెంకట్రామయ్యగారిని కలిసికొనిరి. వారు మిక్కిలి ఉత్సాహమును జూపిరి. పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులును, తానా ఉద్యోగులునుకూడ ఉత్సాహవంతులైయుండిరి. వీరందరిని జేర్చి ఉదయము 10 గంటలగుసరికి లోకలుఫండు సత్రములో సమావేశము జేసితిమి. సత్రము గోడలన్నియు గ్రంథాలయ ప్రదర్శన పటములతో నింపివేయబడినవి. ఈసభయొక్క ఫలితముగా గ్రంథాలయమును పునరుద్ధరణచేయుటయును, మిక్కిలి పలుకుబడి గలిగిన పెద్దలు - అనగా సహకారసంఘముయొక్క అధ్యక్షులు చెలా సుబ్బారాయుడుగారును, యూనియను బోర్డు అధ్యక్షులు మోటుపల్లి సీతారామయ్యగారును, రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరు పసుపులేటి రామస్వామిగారును, తాణేదారు మిరియాల వెంకటప్పయ్యగారును, పాఠశాల హెడ్మాష్టరు తాడిమేటి కృష్ణమూర్తిగారును, విశ్వనాథ లక్ష్మినారాయణ బి. ఏ. యల్. టి. - మున్నగువారందరును కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులుగాను ఉద్యోగులుగాను ఏర్పడిరి. మరియు నెల 1కి రు 10లు చందాలు వేయబడినవి. సహకార సంఘమువారిచే తెప్పింపబడుచున్న ఆంధ్రపత్రిక, భారతి ఇచ్చెదమనిరి. ఈ గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును నిర్మించుటకుగూడ తగుప్రయత్నములు త్వరలోనే జరుగగలవు.

యూనియను బోర్డువారి విందు

ఆకివీడు యూనియను బోర్డువారు యాత్రికులకు అల్పాహారవిందును గావించి, వందన సమర్పణమును గావించిరి. పిమ్మట సాయంకాలము 4 గంటలకు బయలుదేరి యాత్రికులు చెరుకుమిల్లి గ్రామమునకు బోయిరి. చెరుకుమిలిగ్రామమందు గ్రంథాలయమునకు చెరువుగట్టుమీద చక్కని స్వంతభవనము గలదు. గ్రంథాలయమునకు 400 గ్రంథములు గలవు. తగినన్ని పత్రికలుకూడ వచ్చుచున్నవి. గ్రంథాలయకార్యదర్శిగారగు దాట్ల బాపిరాజుగారి కొమారులు సుబ్బరాజుగారు మిక్కిలి ఉత్సాహవంతులగు యువకులు. వీరి యాజమాన్యమున ఈగ్రంథాలయము ఉత్సాహవంతముగ పనిచేయగలదు.

చెఱుకుమిల్లి.

చెరుకుమిల్లిగ్రామము వచ్చుసరికి రావుసాహెబు వఠ్యం భోగప్పశాస్త్రిలుగారు (పింఛనుపుచ్చుకొన్న డిప్యూటీకలెక్టరు) వచ్చి యాత్రికులతో జేరుకొనిరి. నేటివరకు అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును, తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారును, సౌరయాత్రి

కులును యాత్రాస్థలములయందన్నింటియం
దును ఉపన్యాసముల నిచ్చి జనులను ఉద్బో
ధించుచున్నారు. నేడు భోగప్పశాస్త్రిలు
గారు వచ్చుటతో కుటుంబశాస్త్రిగారు వెడలి
పోవుట యాత్రికు గొప్పలోటు.

నాల్గవరోజు రాత్రిభోగప్పశాస్త్రిలుగారు
గ్రామస్థులకు గ్రంథాలయోద్యమమును
గురించి గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి. వారి
యుపన్యాస మైనపిమ్మట మ. లక్ష్మినారా
యణగారు మ్యాజిక్కులాంతరుఉపన్యాసము
నిచ్చిరి. అంతటితో నాటి కార్యక్రమము
ముగిసినది.

అయిదవనాటి కార్యక్రమము:
కోనలపల్లి.

నేడు ఉదయమునకు యాత్రికులు కోనల
పల్లిగ్రామము చేరిరి. ఈగ్రామమున గ్రంథా
లయము 1931 వ సంవత్సరమున స్థాపింపబడి
నది. 200 గ్రంథములు గలవు. ఈగ్రంథాలయ
పక్షమున భజనసమాజము గలదు. యాత్రి
కులు భక్తనారాయణరాజుగారి భజనబృంద
ముతో గ్రామమంతయు సంకీర్తన జేసిన
పిమ్మట బహిరంగసభ జేసిరి. శ్రీ వఝ్యం
భోగప్పశాస్త్రిగారు అధ్యక్షత వహించిరి.
పలువురు ఉపన్యసించి గ్రంథాలయము నెడల
గ్రామస్థులకు భక్తిని గలుగజేసిరి.

మధ్యాహ్నము 4 గంటలగునరికి యాత్రి
కులు కాళ్లగ్రామమునకు చేరిరి. గ్రంథములు
300 గలవు. పత్రికలు 4 వచ్చుచున్నవి. పాఠ
శాలపిల్లలతోగూడ నగరసంకీర్తన జరిగిన
పిమ్మట వఝ్యం భోగప్పశాస్త్రిగారు గ్రంథా
లయోద్యమమును గూర్చి గంభీరోపన్యా
సము నిచ్చిరి. అనంతరము రాత్రి లక్ష్మీనారా
యణగారు మాజిక్కులాంతరుతో ఉపన్యాస
ము నిచ్చిరి. అంతటితో నేటిసభ ముగిసినది.

ఆరవనాటి కార్యక్రమము: జక్కరం

నేటి ఉదయమునకు యాత్రికులు జక్క
రం గ్రామమునకు దయచేసిరి. ఉదయము
ననే బహిరంగసభ జేసి, గ్రామస్థులను
ఉద్బోధించిరి. ఈగ్రామమున పెద్దనామాత్య
గ్రంథాలయము సుమారు నాలుగు సంవత్స
రములక్రిందటనే పెట్టుటకు ఏర్పాటున్నను
నేటివరకు ఆకార్యము నెరవేరలేదు. యాత్రి
కులు వచ్చిన సందర్భమును పురస్కరించు
కొని, ఈగ్రామమునగల పంచాయతీబోర్డు
వారు ఈగ్రంథాలయమును నేడు స్థాపించ
సమకట్టుట ఎంతయు శుభావహము. ఈపంచా
యతీ అధ్యక్షులు నంద్యాల వెంకట్రామ
రాజుగారును, ఇక్కడనున్న డాక్టరు కలిదిండి
సుబ్బరాజుగారును, వేగేశిన సుబ్బరాజుగారు
అను యువకులును ఈగ్రంథాలయమున ప్రారం
భించుటకు తగినఏర్పాటు లన్నింటిని మిక్కిలి
భక్తిశ్రద్ధలతో జేసిరి. 600 గ్రంథములు, ఒక
బీరువా, ఒక స్వంతభవనము - ఇవి అన్నియు
గ్రంథాలయ ప్రారంభసమయమునకే సమ
కూడుట మిక్కిలి సంతోషావహము. గ్రంథా
లయ ప్రారంభోత్సవమును రావుసాహేబు
వఝ్యం భోగప్పశాస్త్రిలుగారు జరిపిరి. ప్రథ
మమున గ్రామఫోనుతో సభ్యులను రం
జింపజేసిన పిమ్మట శ్రీభోగప్పశాస్త్రిగారు
గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి. వారి యుపన్యాస
మైనపిమ్మట అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు
గ్రంథాలయ ధర్మములనుగూర్చి విపులముగా
ముచ్చటించిరి. గ్రంథాలయ భవనమంతయు
గ్రంథాలయ ప్రదర్శన పటములతో నలంక
రింపబడినది. శ్రీ భోగప్పశాస్త్రిలుగారు
గ్రంథాలయమును తెరచిన పిమ్మట లక్ష్మి
నారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉప
న్యాసము నిచ్చిరి.

కోపల్లె.

పిమ్మట యాత్రికులు మధ్యాహ్నము మూడు గంటలకు బయలుదేరి కోపల్లె గ్రామమునకు పోయిరి. ఇక్కడికి నలుబది సంవత్సరములకు పూర్వమే ఈ తాలూకాయందును యీ జిల్లాయందునుగూడ, గ్రంథాలయోద్యమమునందేగాక, రాజకీయము నందును ఇంకను దేశాభివృద్ధికరములగు సకలోద్యమములందును గూడ పాటుబడి సుమారు ఆరుసంవత్సరములకు పూర్వము పరమపదించిన శ్రీ కాళ్ళకూరి నరసింహంగారి దీయూరు. శ్రీ నరసింహంగారును, భూపతిరాజు తిరుపతి రాజుగారును, ఇంగ్లీషువాసన బొత్తిగా లేని వారు. నలుబది సంవత్సరములకు పూర్వము గ్రంథముల ప్రచారముగాని, పత్రికల ప్రచారముగాని లేనప్పుడు, సరస్వతీదేవి వారికి ప్రత్యక్షమై గ్రంథాలయోద్యమ ప్రచారమును చేయుమని ఆజ్ఞాపించినది. అందుకు ఫలితముగ ఈ తాలూకాయందా దినములలో అయిదారు గ్రంథాలయములను స్థాపించినారు. అప్పుడు స్థాపింపబడిన వాటిలో కోపల్లె గ్రంథాలయ మొకటి. ఈ గ్రంథాలయమునకు గొప్పభవనము నొకదానిని నరసింహంగారే కట్టించిరి. కాని జరుగవలసినంత యభివృద్ధి నొందలేదు. యాత్రికులు భక్త నారాయణరాజుగారి భజనబృందముతో గూడ ఊరంతయు ఊరేగి, గ్రంథాలయమందిరమున వత్స్యం భోగప్పశాస్త్రిగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ నేర్పరచిరి. గ్రంథాలయమందు ప్రదర్శన మేర్పరచబడినది. అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును మరి కొందరును ఉపన్యాసముల నొసంగినపిమ్మట గ్రంథాలయమునకు క్రొత్తకార్యనిర్వాహకుల ఎన్నిక జరిగినది. మరియు సాలునకు ముప్పది రూపాయల చందాలు వేయబడినవి. రాత్రి భోజనములైనపిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారిచే మ్యాజిక్కు-లాంతరుఉపన్యాస మియ్యబడినది. అంతటితో నేటి కార్యక్రమము ముగిసినది.

ఏడవదినము కార్యక్రమము:

వేంపాడు.

7 వ తేదీ ఉదయమగుసరికి యాత్రికులు వేంపాడుగ్రామము చేరిరి. కోపల్లెనుండి ఈ రోజు ఉదయముననే శ్రీ వత్స్యం భోగప్ప శాస్త్రిలుగారు వెడలిపోయిరి.

ఈగ్రామము చాల చిన్నగ్రామము. ఇక్కడ ఒక సంవత్సరమునకు పూర్వమే గణపతి గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. ఇందు 98 గ్రంథములు గలవు. క్రిందటి సంవత్సరము ఆదాయము, రు 19 లు. వ్యయము రు 15 లు. కృష్ణా, ఆంధ్రపత్రికలు రెండును వచ్చుచున్నవి. శ్రీభూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఈ గ్రంథాలయముయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము జరిగినది. భక్తనారాయణరాజుగారియొక్క భజనబృందముతో యాత్రికులు ఊరంతయు చుట్టివచ్చి సభాభవనమును ప్రవేశించిరి. సభామందిరమంతయు ప్రదర్శనపటములతో నలంకరింపబడినది. శ్రీయుత అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును, మరికొందరును ఉపన్యసించినపిమ్మట సంవత్సరమునకు రు 16 లు చందాలు వేయబడినవి. మధ్యాహ్నభోజనము లైనపిమ్మట గ్రామఫోనుతో గ్రామస్థులకు కచ్చేరీ జరిగెను. పిమ్మట నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారి శిష్యులు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాస మిచ్చిరి.

చిన అమిరం.

అనంతరము మధ్యాహ్నం 4 గంటలగు

వరికి యాత్రికులు చినఅమిరంగ్రామమును ప్రవేశింపగా గ్రామస్థులు భజనతో వారిని ఎదుర్కొని గ్రామమంతయు ఊరేగించి, గ్రంథాలయమందిరమందు ప్రవేశపెట్టిరి. ఈ గ్రామమందు గంగేశ్వరానంద యోగిగారిచే ప్రోత్సహింపబడి గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును కట్టిరి. గ్రంథాలయమందు 250 గ్రంథములు కలవు. 60 మంది సభ్యులు గతసాలునకు రు 30 లు చందాల నిచ్చిరి. సంవత్సరముపొడుగునను ప్రతివారమునను ఒక్కొక్కరి యాజమాన్యముక్రింద గ్రంథాలయమందు భజనలు చేయుటకై భజనసమాజము నొకదానిని ఏర్పాటుచేసిరి. రాత్రిపాఠశాలయందు 30 మంది విద్యాభ్యాసమును జేయుచున్నారు. శ్రీ గంగేశ్వరానంద స్వామివారి నామముననే ఈ గ్రంథాలయము వెలయుచున్నది. శ్రీవారు నాలుగు వేదాంత గ్రంథములను అచ్చువేయించి గ్రంథాలయమునకు ఇచ్చినారు. మరియు గ్రంథాలయకార్యదర్శి సాగి వెంకట్రామరాజుగారు జ్ఞానానందబోధన యను గ్రంథమును, అల్లూరి సుబ్బరాజుగారు పతివ్రతాధర్మచరిత్ర అను గ్రంథమును రచియించి, గ్రంథాలయమునకు ఒసంగియున్నారు.

గ్రంథాలయ ఆవరణయందు శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీ భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారును, ఇంకను పలువురును ఉపన్యసించినపిమ్మట గ్రామోఫోను వినిపింపబడెను. రాత్రి భోజనములైనపిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసమొసంగిరి. ఇంతటితో నేటి కార్యక్రమము ముగిసెను.

ఎనిమిదవనాటి కార్యక్రమము:

పెదఅమిరం.

నేటియుదయమునకు యాత్రికులు పెదఅమిరం గ్రామమునకు విచ్చేసిరి. ఈగ్రామము పంచాయతీబోర్డుయొక్క పరిపాలన క్రింద ఆదర్శగ్రామముగ తయారుచేయబడియున్నది. పంచాయతీ అధ్యక్షులగు ముదిండి లక్ష్మీనరసింహరాజుగారి యొక్క పట్టుదలశ్రద్ధలే దీనికంతకును కారణము. 1933 వ సంవత్సరము జూన్ నెలయందీగ్రామమున అధ్యక్షులచే పద్మనాభగ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. ఇది పంచాయితీ బోర్డువారిచేతనే నిర్వహింపబడుచున్నది. ఇందు 150 గ్రంథములు కలవు. ఆంధ్రదినపత్రిక, ఇంకను 10 ఇతరపత్రికలు వచ్చుచున్నవి. యాత్రికులు శ్రీగంగేశ్వరానందస్వామివారియొక్కయు, కొత్తపల్లి నారాయణరాజుగారి యొక్కయు భజనబృందములతో నగరసంకీర్తన గావింపబడినపిమ్మట చెరువుగట్టునఉన్న అశ్వత్థవృక్షముక్రింద బహిరంగసభను జేసిరి. భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారును, అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును ఉపన్యసించినపిమ్మట, గ్రంథాలయమందు గ్రామస్థులందరును సభ్యులుగ చేరి, సంవత్సరమునకు 40 రూపాయలచందాలను వేసిరి. మధ్యాహ్నము భోజనము లయినపిమ్మట గ్రామోఫోనుసంగీతము వినిపింపబడినది. అనంతరము లక్ష్మీనారాయణగారు మాజిక్కులాంతరుఉపన్యాసము నొసంగిరి. ఇచటి గ్రంథాలయమును దేవాలయమునకు ముందున్న సావడిలో ఒక గదియందుంచినారు.

సంచారగ్రంథాలయశకటము.

పెదఅమిరంపంచాయతీఅధ్యక్షులగు ముదిండి లక్ష్మీనరసింహరాజుగారు తమగ్రామ

మందున్న గ్రంథాలయమందలి గ్రంథములను పత్రికలను గ్రామస్థులకు కొనిపోవుటకుగాను ఒక మనిషి తీసికొనిపోవుటకు అనువుగానుండు బండి నొకదానిని తయారు చేయించినారు. యాత్రికులు వచ్చిన సందర్భమున ఈ శకటమును బహిర్గతము చేయించి, దానిని గ్రామమంతయు ఊరేగించి ప్రచారమును ప్రారంభించినారు. దీనివలన గ్రామస్థులయందు చదువవలయు ననెడి అభిలాష నింతె రాభివృద్ధి కాగలదు.

వాండ్రము.

యాత్రికులు పెదఅమిరమునుండి మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు బయలుదేరి వాండ్రమునకు విచ్చేసిరి. వాండ్రమునందు క్రిందటి సంవత్సరము జూను నెలయందు శారదానిలయ గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. అరువైమంది సభ్యులవలన 34 రూపాయలు చందాలు వసూలైనవి. కొంతకాలము ఆంధ్రదినపత్రికను సహకారిసంఘము వారు తెప్పించి యిచ్చిరి. గ్రంథాలయమును దేవాలయము యొక్క సావిడియందు గదిలో ఉంచిరి.

ఈ గ్రంథాలయముయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము నేడు సాయంకాలము 4 గంటలకు తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘకార్యదర్శిగారగు శ్రీ ముదిండి లక్ష్మినరసింహరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఈ వార్షికోత్సవసమయమునకు శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు వచ్చి యాత్రికులతో జేరిరి. వార్షికోత్సవసమయమున శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు, అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, క. రామరాజుగారు, ఇందుకూరి సోమరాజుగారు, కొత్తపల్లి నారాయణరాజుగారు, వివిధ విషయములనుగూర్చి ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. అనంతరము సహకారసంఘమువారు ఆంధ్రపత్రికను భారతిని తెప్పించుటకుగాను రు 24 లను ఇచ్చెదమని వాగ్దానము జేసిరి. ఇదివరలో చేరినవారుగాక కొత్తవారు కొంతమంది సభ్యులుగ చేరిరి.

నేటిరాత్రి భక్త నారాయణరాజుగారు ఈ గ్రామమందు నూతనముగా భజన సమాజము నొకదానిని స్థాపించిరి. ఇంతటితో నీరోజు కార్యక్రమము పూర్తియైనది.

మరు ఉదయముననే బయలుదేరి యాత్రికులు పెదపుల్లేరు గ్రామమునకు బోయిరి.

తొమ్మిదవదిన కార్యక్రమము:

పెదపుల్లేరు.

తొమ్మిదవ తేదీ ఉదయమగుసరికి యాత్రికులు పెదపుల్లేరుగ్రామము చేరిరి. ఈగ్రామము ఆకివీడు, ఉండి, మొదలగు పట్టణముల మర్యాదను బోలియున్నది. పల్లెటూరు లక్షణములు తక్కువ; సంపన్నులగుక్షత్రియపుంగవు లెక్కువ. 1933 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 5 వ తేదీన సీతారామాంజనేయగ్రంథాలయ మను పేర గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. ఈగ్రంథాలయమునకు సాలునకు నూరురూపాయల చందాలను వేసిరి. అందు రు 52 లు వసూలైనవి. రు 30 లు నిలువయున్నవి. అయితే పుస్తకాలను ఉపయోగించడానికి గ్రంథాలయమును అభివృద్ధిచేయుటకు తగిన సావకాశము వృద్ధులకు లేదుగదా-యువకులకు అసలేలేదు. వారు ఎల్లప్పుడు పేకాట చదరంగపు ఆటలలో నిమగ్నులయి యుండెదరు. ఈకారణముచేత నేయీగ్రామమందలి గ్రంథాలయముకూడ సరిగా పనిచేయుటలేదు. యాత్రికులు గ్రామమునకుబోయి అడుగగా, మాకు సొమ్మునకు లోటులేదుగాని, పనిచేయువారు లేరు. అందుచేత మాగ్రంథాలయము పని

చేయుటలేదని చెప్పిరి. అందుమీద యాత్రికులు నిరుత్సాహులుగాక, భక్త నారాయణ రాజుగారి భజనబృందముతో గూడ నగరసంకీర్తనజేసి బహిరంగసభ నేర్పాటు చేసి, గ్రామములోని పెద్దలను రావించిరి. శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, అల్లూరి సుబ్బరాజుగారు, ఇందుకూరి సోమరాజుగారు ఉద్బోధనము జేసినపిమ్మట, సభలోనుండి తొమ్మండుగురుయువకులులేచి "మేము ఇంతటినుండి చీట్లపేకలుగాని, చదరంగమునుగాని ఆడము. ఇంతటినుండి గ్రంథాలయమునకు పాటుబడెదము." అని దీక్ష వహించిరి. ఈదీక్షతో ఈగ్రంథాలయము యొక్కగీత బైటబడినది. గ్రంథాలయము పునరుద్ధరింపబడినది. క్రొత్తకార్య నిర్వాహక సంఘమును ఎన్నుకొనిరి. ఆంధ్రదినపత్రికను ఉేకిబీరువాను తెప్పించుటకై తీర్మానములను గావించిరి. గ్రంథాలయ ప్రదర్శనముకూడ చూపబడినది.

కోలమూరు.

యాత్రికులు మధ్యాహ్నము బయలుదేరి సాయంకాలము 6 గంటలగుసరికి కోలమూరు గ్రామము చేరిరి. ఈగ్రామమందు నాలుగు సంవత్సరములక్రిందట గ్రంథాలయము నిర్మింపబడినది. గ్రామ ఉమ్మడిసొమ్ములోనుంచి రు 1241-7-0 లు ఖర్చుపెట్టి, గ్రామమునకు మధ్యగానుండు స్థలమున చక్కనిభవనమును నిర్మించిరి. ఇవిగాక రు 57-1-0 ఖర్చుపెట్టి 36 గ్రంథములను కొనిరి. రు 90-9-0 లు విలువగల 124 గ్రంథములను ఇతరులు ఇచ్చిరి. గ్రామ ఉమ్మడి సొమ్ములోనుండి ఆంధ్రదినపత్రిక తెప్పింపబడుచున్నది. వరపతిసంఘమువారు ఆంధ్రదినపత్రికను కొన్ని దినములు తెప్పించియిచ్చినారు. ఇప్పుడు భారతిని తెప్పించి యిచ్చుచున్నారు. ఇవిగాక కృష్ణదివ్యజ్ఞానపత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి. ఈగ్రంథాలయమందు 85 గురు సభ్యులు ఉన్నారు. గ్రంథాలయము చక్కగా పనిచేయుచున్నది. గ్రంథాలయమునకు శాఖగా భజనసమాజము గలదు. ఇదిగాక హిందీభాషాభివృద్ధికూడ జేయబడుచున్నది.

నేటి సాయంకాలము యాత్రికులు భక్త నారాయణరాజుగారి భజనబృందముతో గ్రామమంతయు ఊరేగి గ్రంథాలయమునకు విచ్చేసిరి. గ్రంథాలయ ప్రథమవార్షికోత్సవము శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. వేంకటరమణయ్యగారి సేవ నుగ్గడించుచు స్వాగతపత్రము నర్పించిరి. అధ్యక్షుల ప్రారంభోపన్యాసము గావింపబడిన పిమ్మట, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, మందలపర్తి ఉపేంద్రుడుగారు గ్రంథాలయము ఉపకరింపదగిన వివిధ దశలను గూర్చి ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. అంతటితో వార్షికోత్సవము ముగిసినది. రాత్రి లక్ష్మీనారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాస మిచ్చిరి.

పదియవ దిన కార్యక్రమము:

పాండువ్వ

నేటియుదయము యాత్రికులు పాండువ్వ గ్రామమునకు దయచేసిరి. ఈగ్రామమందు 1928 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలయందు శ్రీరామ సుబ్బరాజేంద్ర గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. దీనికి రు 2000 ఖర్చుజేసి స్వంతభవనమునుకట్టించియిచ్చిరి. ఒక్కొక్కరు రు 16 లు చొప్పున ఇచ్చి 17గురు శాశ్వత

సభ్యులుగా చేరిరి. వీరివలన వసూలైన సొమ్ము రు 660 లు శాశ్వతనిధిగా నున్నది. దీనిమీద రు 72 లు వడ్డీ ప్రతిసాలున వచ్చుచున్నది. ఆ సొమ్ముపెట్టి గ్రంథాలయమును నిర్వహించుచున్నారు. ఇందు రు 450 లు విలువగల 480 గ్రంథము లున్నవి. ఈ గ్రంథాలయభవనమునకు మంతెన పుల్లంరాజుగారు 1000 లు సహాయము చేసిరి. మరియు వారు ద్రవ్యసహాయమును చేయుటయే గాక నిత్యమును గ్రంథాలయమందుండి గ్రంథాలయసేవ జేయుచుందురు; వీరు తమకొమారునికూడ గ్రంథాలయ సేవకై తయారు జేయుచున్నారు. ఈ గ్రంథాలయమును ప్రజలు ఎక్కువగా ఉపయోగించుచున్నారు. ఈ గ్రంథాలయాభివృద్ధి కంతకును వేగేశిన సూరపరాజుగారు జీవగఱ్ఱ. వీరిపట్టుదల, కార్యదీక్ష కడుంగడు ప్రశంసనీయములు. ఈ గ్రంథాలయమునందే గ్రామపంచాయతీఆఫీసును ఉంచెదరు. మరియు భజనసమాజము నిర్వహింపబడుచున్నది.

యాత్రికులు ఈగ్రంథాలయమందు బహిరంగసభ జేసి, గ్రామస్థులకు గ్రంథాలయము నిర్వహింపవలసిన ధర్మములనుగురించి బోధించి, గ్రంథాలయపరిదర్శనమును జూపి, ఉదయము 11 గంటలకు బయలు దేరి ఉప్పులూరు గ్రామమునకు బోయిరి.

ఉప్పులూరు.

ఉప్పులూరునందు ఇదివరకు ఒక హోము లైబ్రరీ 1925 సంవత్సరమునుండియు గలదు. కాని, గ్రామస్థులందరిచే నిర్వహింపబడు గ్రంథాలయము లేదు. యాత్రికులు భక్త నారాయణ రాజుగారి భజనబృందముతో గ్రామమంతయు సంకీర్తన జేసి, పాఠశాలయందు బహిరంగసభను గావించిరి. గ్రంథాలయ పరిదర్శనము పాఠశాలావరండాయందు అలంకరింపబడినది. ఈ సభకు... అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వారి అధ్యక్షకోపన్యాసమైన పిమ్మట, వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు గ్రంథాలయ ధర్మములనుగూర్చి బోధింపగా, ఉప్పులూరునందు ధర్మగ్రంథాలయమేర్పడి, గ్రంథాలయమునకు కార్యనిర్వాహకసంఘము ఎన్నుకొనబడినది. గ్రామపంచాయితీ ప్రెసిడెంటుగారగు గంధం రామారావుగారు కార్యదర్శిగా ఎన్నుకోబడిరి. గంధం వెంకట్రామయ్యగారు, యర్రా శ్రీరాములుగారు, యర్రా రామావతారంగారు, యర్రా కేశవరావుగారు లేచి తాము పేకాట చదరంగములను మానివేసి యథాశక్తిని గ్రంథాలయ సేవకై పాటుపడెదమని దీక్ష కైకొనిరి. పంచాయతీవారు ఆంధ్రపత్రికను, గంధం రామారావుగారు కృష్ణాపత్రికను, యర్రా సూర్యారావుగారు సమదర్శినిపత్రికను, హిందీ ప్రేమీసంఘము వారు విశ్వామిత్ర, వానర, ప్రచారక్ పత్రికలను ఇచ్చెదమని వాగ్దానము చేసిరి. పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుగారు యాత్రికులందరికిని, ఇతర గ్రామాదులనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులకును అల్పాహారపువిందును గావించిరి. అనంతరము ప్రతినిధులు మధ్యాహ్నమున నాలుగుగంటలకు బయలుదేరి వుణుదుర్రుగ్రామము వెడలిరి.

వుణుదుర్రు.

వుణుదుర్రు చేరుసరికి సాయంకాలమయ్యెను. యాత్రికులు ఊరంతయు భజనతో సంకీర్తనము చేసినవారై పాఠశాల భవనమునందు బహిరంగ సమావేశము చేసిరి. అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించి ప్రారంభోపన్యాసము

నిచ్చిన పిమ్మట, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు గ్రంథాలయసేవనుగూర్చి గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి. ఏతత్ఫలితముగ అదివరకు కొంతకాలముక్రిందట ఏర్పడి తీసివేయబడిన శ్రీగాంధి గ్రంథాలయము పునరుద్ధరింపబడినది. సహకారసంఘాధ్యక్షులు ఆంధ్రపత్రికను తెప్పించెదమని వాగ్దానము జేసిరి. కూనప్పరాజు వెంకట సుబ్బరాజుగారు కార్యదర్శిగ నేర్పడిరి. దాట్ల సూర్యనారాయణ రాజుగారు గ్రంథాలయమునకు పనిచేసెదమని వాగ్దానము జేసిరి. పిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరుఉపన్యాసము నిచ్చిరి. అంతటితో నేటికార్యక్రమము ముగింపబడినది.

పదునొకండవదిన కార్యక్రమము:
యండగండి.

పదునొకండవతేదీ ఉదయమున యాత్రికులు బయలుదేరి యండగండిగ్రామము చేరిరి. ఈ గ్రామమందు 1898 సంవత్సరముననే బాలసమాజమను గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. కొంతకాలము పనిజేసి అది ఆగిపోయెను. తర్వాత 1916 వ సంవత్సరమున గోపాలకృష్ణ గోఖలే గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. కొంతకాలమైన పిమ్మట అదియు అంతరించెను. పిమ్మట 1928 సంవత్సరమున కోఆపరేటివు సంఘమువారును పంచాయతీ వారును కలసి ఒకగ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. పిమ్మట అవియు విడిపోయెను. ఇపుడు సహకార గ్రంథాలయమునకుమాత్రము ఆంధ్ర దినపత్రిక వచ్చుచున్నది. పంచాయితీ గ్రంథాలయమునకు పత్రిక లేమియు వచ్చుటలేదు.

యాత్రికుల నాయకులు ముందుగా గ్రామమంతయు తిరిగి గ్రామప్రముఖులతో సంప్రదింపులు చేసిరి. పిమ్మట ఉదయము 10 గంటలకు నగరసంకీర్తనజేసి, పాఠశాలయందు బహిరంగసభనేర్పాటుచేసిరి. ప్రదర్శనపటములు గోడలకు వ్రేలాడగట్టబడినవి. సభకు అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు. భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, వేగేశిన నూరపరాజుగారు, అల్లూరి సుబ్బరాజుగారును గ్రంథాలయోద్యమము యొక్క ఆదర్శములనుగూర్చియు

ఈగ్రామమున అందరును కలసి మంచి గ్రంథాలయము నొకదానిని స్థాపించుటయొక్క ఆవశ్యకతనుగూర్చియు విపులముగా జెప్పిరి. అంతట, గోఖలే ధర్మగ్రంథాలయమును తిరిగి పునరుద్ధరించుటకు తీర్మానించి, కార్యనిర్వాహకసంఘము నేర్పరచిరి పేరిచర్ల వెంకటాద్రిరాజుగారు అధ్యక్షులుగాను, యువకులగు పెనుమెత్స వెంకట సోమరాజుగారు కార్యదర్శిగాను ఏర్పడిరి. కోఆపరేటివు సొసైటీ ప్రెసిడెంటుగారును, పంచాయతీ ప్రెసిడెంటుగారును గ్రంథాలయమునకు సహాయము చేసెదమని వాగ్దానము జేసిరి. ఆంధ్రదినపత్రికను సహకారసంఘమువారు ఇదివరకే తెప్పించుచున్నారు. దానిని కూడ గ్రంథాలయమున కిచ్చెదరు. ఊరిలో శివాలయమునకు వీథిప్రక్కను చావడి వేయుచున్నారు. అందులో రెండుగదులుకూడ కట్టుచున్నారు. ఆగదులలో ఒకదానియందు గ్రంథాలయమును, రెండవదానియందు భజనసమాజమును ఉంచెదరు. త్వరలోనే ఈగదులు తయారు కాగలవు.

గరగపర్రు

యాత్రికులు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బయలుదేరి గరగపర్రు గ్రామమునకు వెళ్లిరి. అచట చేరిన పిమ్మట గ్రామమంతయు భజనసమాజముతో నూరేగిరి. పిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారు గ్రామఫోను సంగీతమును వినిపించి మ్యాజిక్ లాంతరుపన్యాసము నిచ్చిరి. అనంతరము అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు గ్రంథాలయధర్మములనుగూర్చి వివరించినపిమ్మట 'ఆంధ్రరత్న గ్రంథాలయ' మను నామముతో గ్రంథాలయము ప్రారంభింపబడినది. ఆంధ్రదినపత్రికను, కృష్ణాపత్రికను ఇదివరకే తెప్పించుచున్నారు. గ్రామములో బహిరంగ ప్రదేశమున గ్రంథాలయప్రదర్శనమును బహిరంగపరచిరి.

పండ్రెండవరోజు కార్యక్రమము:
గొల్లలకోడేరు.

యాత్రికులు 12వ తేది ఉదయమునకు గొల్లలకోడేరు గ్రామమునకు విచ్చేసిరి. ఈగ్రామమందు గ్రంథాలయము పెట్టుటకుకూడ ఉపయోగముగా నుండునట్లుగ పంచాయతీవారు 4 సంవత్సరములక్రిందట చక్కనిభవనమును నిర్మించిరి. అందు పంచాయతీకార్యస్థానమును సహకారసంఘముయొక్క కార్యస్థానమును ఉంచిరి. గ్రామమునసబుగారి కచ్చేరీగాకూడ ఉపయోగింపబడుచున్నది. కుదరక ఒక మాసము దినముల క్రిందట

పోతన గ్రంథాలయ మను నామమున గ్రంథాలయ మునుకూడ స్థాపించిరి. ఇందు 250 గ్రంథము లున్నవి. ఆంధ్రదినపత్రిక, భారతి, గృహలక్ష్మి, మొదలగు పత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి. గ్రంథాలయముయొక్క పనులను పెనుమెత్స విజయరామరాజు గారు శ్రద్ధ వహించి చేయుచున్నారు. యాత్రికులు, భక్తనారాయణరాజుగారి భక్తబృందమువారును నగరసంకీర్తనము జేసి గ్రంథాలయమందు బహిరంగసభను జేసిరి. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, భూపతిరాజు తిరుపతి రాజుగారు, వేగేశ్న సూర్యపరాజుగారు, ఇందుకూరి సోమరాజుగారు పాలకోడేటి వీర్రాజుగారు, గ్రంథాలయోద్యమ తత్త్వమునుగూర్చి విపులముగా జెప్పిరి. ఈగ్రంథాలయనిర్వాహణమునకై పెనుమెత్స విజయ రామరాజుగారును కమ్మిల్లి రామరాజుగారును ఇదివరకే పనిచేయుచున్నారు. ముందుకూడ పనిచేయుదుమని వాగ్దానము జేసిరి. గ్రంథాలయప్రదర్శనము యొక్క గ్రంథాలయము బయటిగోడలయందు ప్రదర్శింపబడినది. అనంతరము యాత్రికులు మధ్యాహ్నమున ఒంటిగంటకు బయలుదేరి పాలకోడేరు గ్రామమునకు బోయిరి.

పాలకోడేరు.

పాలకోడేరు గ్రామమందు 1917 వ సంవత్సరమున రానడే గ్రంథాలయమును స్థాపించినారు. పిమ్మట భవననిర్మాణమునకు ప్రయత్నము చేయగా ఒక వెయ్యి రూపాయలను వాగ్దానముచేసి- ఆయిదువేల రూపాయలను భవననిర్మాణము చేయుటకును, ఒక వెయ్యిరూపాయలు శాశ్వతనిధికిని ఇచ్చినారు. దీనినిబట్టి ఈగ్రామస్థులు వాక్శూరులు కారనియు కార్యశూరులే యనియు తెలియుచున్నది. ఈగ్రంథాలయమునకు విశాలమగు స్థలము, చక్కనిభవనము 1926 సంవత్సరమున కట్టబడినది. ఇందు 500 గ్రంథములు కలవు ఆంధ్రపత్రిక కృష్ణాపత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి.

గ్రామస్థులు ఊరిబైటకు వచ్చి యాత్రికుల నెదుర్కొని భజనతో గ్రంథాలయభవనమునకు దీసికొనిపోయిరి. ఈ గ్రామమునగల రానడే గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. అధ్యక్షోపన్యాసము అయినపిమ్మట కార్యదర్శి నివేదికను అర్పించిరి. తరువాత వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కలిదిండి నరసింహరాజుగారు, పోడూరి జోగయ్యగారు, చెన్నాప్రగడ భానుమూర్తిగారు, కలిదిండి బంగార్రాజుగారు, పాలకోడేటి వీర్రాజుగారు, గ్రంథాలయోద్యమమునుగూర్చియు ఇతరోద్యమములనుగూర్చియు ఉపన్యాసములిచ్చిరి. అనంతరము తొమ్మిదిమంది యువకులు లేచి గ్రంథాలయాభివృద్ధికై పాటుబడెద మని దీక్ష గైకొనిరి. గ్రంథాలయప్రదర్శన పటములు గ్రంథాలయభవనమంతయు అలంకరింపబడెను. ఈ వార్షికోత్సవమునకు ఈ తాలూకాలో ఇతర గ్రామములనుండి నూరుమందిప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. రాత్రి గ్రామోఫోనుసంగీతము వినిపింపబడుటయేగాక మ్యాజిక్కు లాంతరు ఉపన్యాసముకూడ ఇయ్యబడెను.

వేండ్ర.

యాత్రికులు 13వ తేదీ ఉదయమున బయలుదేరి వేండ్రకు చేరిరి. ఈ గ్రామమందు 18-1-1924 తేదీన శ్రీమ దాంధ్రవాల్మీకి సుబ్బరాయ గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. కొంతకాలము సరిగా పనిచేసి నిద్రించినది. పిమ్మట తాలూకాలో బయలుదేరిన గ్రంథాలయోద్ధరణోద్యమఫలితముగ 7-9-33 తేదీన పునరుద్ధరింపబడినది. ఇందు రు 150 లు విలువగల 433 గ్రంథములు గలవు. నిలువసొమ్ము రు 140-2-9 లు గలదు. ఆంధ్రదినపత్రిక, భారతి, భక్తిప్రబోధిని పత్రికలు వచ్చుచున్నవి. ఈ గ్రంథాలయాభివృద్ధి కంతకును ఆధారము ఈ గ్రామమునకు నాయకాగ్రణియగు శ్రీ భూపతిరాజు సుబ్బరాజుగారు. వీరు ఈ గ్రంథాలయమునందుగల గ్రంథములలో చాలభాగము ఇచ్చుటయేగాక, ఆంధ్రదినపత్రికనుగూడ తెప్పించి యిచ్చుచున్నారు.

యాత్రికులు భక్తనారాయణదాసుగారి భజనబృందముతో నగరసంకీర్తన జేసిరి. పిమ్మట ఈ గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. అధ్యక్షోపన్యాసమైనపిమ్మట భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, కొండూడి వెంకటచలపతిరావుగారు, ఈమన పుల్లయ్యగారు, ముదునూరి రామరాజుగారు, భూపతిరాజు గోపాలరాజుగారు, కలిదిండి నరసింహరాజుగారు, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, గ్రంథాలయోపయోగములనుగూర్చి విపులముగా ముచ్చటించిరి. అనంతరము మాజిక్కు లాంతరు ఉపన్యాసమియ్యబడినది. గ్రంథాలయమునకు సంవత్సరమునకు రు 20 లు చందాలు వేయబడినవి.

తోలేరు.

మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బయలుదేరి యాత్రికులు తోలేరుగ్రామమునకు బోయిరి. ఇక్కడ 29-3-31 తేదీన పంచాయతీవారు గ్రంథాలయమును స్థాపించినారు.

ఇందు రు 186-11-0 లు విలువగల 250 గ్రంథములు గలవు. యాత్రికులు భజనతో ఊరంతయు నూరేగి, గ్రంథాలయమునకు విచ్చేసిరి. అక్కడ పంచాయతీ అధ్యక్షులు యాత్రికులకు అల్పాహారవిందును గావించిరి. పిమ్మట వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. భూపతిరాజు తిరుపతి రాజుగారు, కొండేపూడి వెంకటచలపతిరావుగారు, అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు గ్రంథాలయమును అభివృద్ధి చేయదగు మార్గములనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. అనంతరము పంచాయతీ అధ్యక్షులు లేచి గ్రంథాలయాభివృద్ధికై సాలునకురు 30 లు పంచాయితీనుండి మంజూరు చేయించెద మని చెప్పిరి.

తోలేరుపేట (సూరపరాజుపేట).

పిమ్మట యాత్రికులు సాయంకాలము 6 గంటలకు బయలుదేరి తోలేరుపేటకు బోయిరి. ఈ గ్రామము ఒక ఋషివాటికవలె మిక్కిలి ప్రకృతిరామణీయకమై యున్నది. ఇక్కడ ది 8-9-1933 తేదీన సూర్యరాజు గ్రంథాలయ మేర్పడినది. ఇందు రు 150 లు విలువగల 350 గ్రంథములు కలవు. గతవత్సరమున 480 గ్రంథములు చదువబడినవి. ఆంధ్రవారపత్రిక, భక్తిప్రబోధిని, వినోదిని పత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి. భజనసమాజము స్థాపింపబడినది. ఈ గ్రంథాలయమందు గ్రామములోగల 28 ఇంటియజమానులు సభ్యత్వము వహించియున్నారు.

ఈగ్రంథాలయముయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము శ్రీ అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారియొక్క అధ్యక్షతక్రింద రాత్రి 9 గంటలకు జరిగినది. అధ్యక్షులు ప్రబోధ మొనర్చినపిమ్మట కార్యదర్శి నివేదిక నర్పించిరి. తరువాత వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కొండేపూడి వెంకటచలపతిగారు, ఇందుకూరి సోమరాజుగారు, అల్లూరి సుబ్బరాజుగారు, ముదునూరి రామరాజుగారు, కలిదిండి నరసింహరాజుగారు గ్రంథాలయము ఉపకరింపదగిన వివిధదశలనుగూర్చి గంభీరోపన్యాసముల నిచ్చిరి. అంతటితో నేటికార్యక్రమము 12 గంటలకు ముగింపబడినది.

పదునాలుగవరోజు కార్యక్రమము.

కొండేపూడి.

నిన్నటిదినమున దైనమూర్తిమును ప్రస్ఫుటించు నొక సందర్భము యాత్రికులకార్యక్రమమునందు సందర్భమైనది. వారిలో కొందరు వేండ్రగ్రామమునుండి బయలుదేరి తోలేరు వెళ్లుచు దారితప్పి కొండేపూడిగ్రామమునకుబోయిరి. అచట కాలవగట్టుమీదకూర్చుండి గ్రామములో గ్రంథాలయములేని కొరంతనుగూర్చి అచటచేరిన కొందరితో ముచ్చటించి, తోలేరు వెళ్లిపోయిరి. వీరు తోలేరు గ్రామమును వీడకపూర్వమే కొండేపూడినుండి వారికి ఆహ్వానము వచ్చినది. "మా గ్రామమున గ్రంథాలయమును పెట్టెదము. తాము దయచేసి దానిని తెరచి వెళ్ళకతప్పదు" అని బలవంతపెట్టిరి. దానిమీద యాత్రికులు అంగీకరించిరి. అందుచేత ఉదయమున చీకటితోనే బయలుదేరి కొండేపూడివెళ్లి నూతనగ్రంథాలయమును స్థాపనచేసిరి.

యాత్రికులు ముందుగా భజనతో గ్రామమంతయు నూరేగిరి. పిమ్మట గ్రంథాలయ ప్రారంభోత్సవము శ్రీ అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. గ్రంథాలయమునకు 'బాలభారతీగ్రంథాలయ'మని పేరిడిరి. ఈ గ్రంథాలయమునకును, రామభజనగుడికిని కలిసి త్వరలోనే స్వంతభవనమును నిర్మించే ఏర్పాటులు జరిగినవి. భవననిర్మాణము నిమిత్తము తమ్మన చిట్టెయ్యగారు 250 గజముల స్థలమును ఉచితముగ నిచ్చిరి. గ్రంథాలయమునకు సంవత్సరమునకు రు 20 ల చందాలు వేయబడినవి. అవిగాక యాత్రికులను శక్తిబలిదిపేటకు తీసికొనిపోయి సంవత్సరమునకు రు 6 ల చందాలను వేసిరి.

అండలూరు.

అక్కడనుండి యాత్రికులు మధ్యాహ్నభోజనమునకు అండలూరు వెళ్లిరి. అచట 12 గంటలకు శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు, కొండేపూడి చలపతిరావుగారు గ్రంథాలయముల ఉపయోగములనుగూర్చి ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. భజనసంకీర్తన, గ్రామఫోనుసంగీతము, మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసములు జరిగినవి.

ఈగ్రామమున రెండు గ్రంథాలయములు గలవు. వేణుగోపాలగ్రంథాలయము 1928 సంవత్సరములో ప్రారంభింపబడినది. ఈగ్రంథాలయమందు రు 80 లు విలువగల 187 గ్రంథములు గలవు. ఈగ్రంథాలయము కొంతకాలము అమ్మవారి గుడియందున్నది. పిమ్మట మేకా వెంకటాద్రినాయుడుగారి యింటికి మార్చబడినది. దీనిని ఇంతకన్న ఎక్కువగా ఆకర్షవంతము చేయుటకుగాను కో ఆపరేటివు సంఘకార్యస్థానమునకు మార్చిన మంచిదని యాత్రికులు. ఆసంఘాధ్యక్షులను అడుగగా వారు అంగీకరించిరి. అందుమీద ఆగ్రంథాలయమును

అచటికి పోయిరి. రెండవ గ్రంథాలయము ఈ సంవత్సరము జనవరి నెలయందు స్థాపింపబడినది. దీనిపేరు హిందూ యువజనసంఘ గ్రంథాలయము. ఇందు రు 50 లు విలువగల 150 గ్రంథములు గలవు. ఆంధ్ర వారపత్రిక, భారతి, వినోదిని, భక్తిప్రబోధిని పత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి. పంచాయతీవారు ఈ గ్రామమున గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును త్వరలోనే నిర్మించు ఏర్పాటులు చేసిరి. అప్పుడు ఈ రెండు గ్రంథాలయములను ఒకటిగా కలుపుటకు సావకాశ మున్నది.

నౌడూరు

పిమ్మట మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బయలుదేరి యాత్రికులు నౌడూరు గ్రామమునకు బోయిరి. ఈ గ్రామమం దిదివరకు గ్రంథాలయము లేదు. మా కార్యక్రమమందు ఈ గ్రామమును చేర్చియుండలేదు. అయినను మార్గమధ్యమం దుండుటచేత ముఖ్యముగా ప్రజనాహ్వానము వారు పోయి గ్రామస్థుల నందరిని ఒకచోట చేర్చిరి. పిమ్మట యాత్రికులు గ్రామస్థుల నుద్బోధించి, ఆ గ్రామమందు గల రామాలయమందు గ్రంథాలయమును స్థాపించుట కేర్పాటుజేసి, పాలుకవరు రు 15 ల చందాలను వేయించిరి.

కొణితివాడ

సాయంత్రము 4 గంటలకు బయలుదేరి యాత్రికులు కొణితివాడ గ్రామమునకు బోయిరి. ఇచట యలకపాటి కనకరాజు గారను ఉదారహృదయులు, పరోపకారశీలురు గలరు. వీరు 1931 సంవత్సరమున రామకృష్ణసమాజమును స్థాపించి మొదలు గ్రంథాలయమును ప్రారంభించిరి. దానికి స్వంతభవనమునుకూడ కొన్నారు. గ్రంథాలయమే గాక భక్తిదాయకములగు కార్యక్రమములను పెక్కింటిని గ్రంథాలయమువారు నిర్వహించుచున్నారు. భజనసమాజము గలదు. 250 గ్రంథములు గలవు. దీనికి ఆంధ్ర, కృష్ణా, భక్తిప్రబోధిని పత్రికలు వచ్చుచున్నవి. యాత్రికులు రాగానే ముందుగా గ్రంథాలయభవనమును ప్రదర్శన పటములచే నలంకరించిరి. భోజనానంతరము మాజిస్ట్రేటుగారితో ఉపన్యాస మియ్యబడెను. అనంతరము గ్రంథాలయమందిరమందు శ్రీ గండ్రకోట గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరుపబడి గ్రంథాలయప్రబోధ మొనరింపబడెను.

పదునైదవరోజు కార్యక్రమము:

రాయకుదురు.

ఈరోజు ఉదయమునకు యాత్రికులు రాయకుదురు గ్రామమునకు చేరుకొనిరి. ఈ గ్రామమందు ప్రథమమున సుజనామోదినీ గ్రంథాలయము 1894 వ సంవత్సరమున స్థాపింపబడెను. ఇప్పుడు పంచాయతీవారిచే నడుపబడుచున్నది. 700 గ్రంథములు గలవు. సాలుకు రు 200 లు వెచ్చింపబడుచున్నవి. ఆంధ్ర దినపత్రిక మొదలగునవి 10 పత్రికలు వచ్చుచున్నవి.

గ్రంథాలయ పరిదర్శనము, గ్రామఫోను సంగీతము, మాజిస్ట్రేటుగారి ఉపన్యాసము, బహిరంగ సభలను జేసి, యాత్రికులు సాయంకాలము 4 గంటలకు వీరవాసరగ్రామమును జేరిరి.

వీరవాసరము,

ఇచట 1914 లో స్థాపింపబడిన గ్రంథాలయముగలదు. దీనికి స్వంతభవనము, గ్రంథములు, బెంచీలు, బీరువాలు అన్నియునున్నవి. కాని పల్లెటూరిలో కనియున్నట్లు వీని నన్నిటిని సమీకరణముచేయు శక్తిలేదు. కొంతకాలము కొంతమంది దీనిని చక్కగానే నడుపుచుండిరి; వారు ఎందుకు నడపలేకపోయిరో, ఏమో గుడుగుడు నడుపకూడదని మరి కొంతమంది దక్కించిరి. మొదటివారినుండి రెండవవారికి సంక్రమించినది. అంతలో అస్తవ్యస్థత వచ్చినది. ఏమియు జరుగక మూలపడియుండెను. గ్రామములో నున్న నాయకులతో మాట్లాడితిమి. గ్రంథాలయ పునరుద్ధరణకుగాను నవంబరు నెలకు వాయిదా వేసిరి. ఈసంచార కార్యక్రమమందు వాయిదాపడినది. ఈ ఒక్క గ్రామముననే.

యాత్రికు లీ గ్రామమున గ్రామఫోను సంగీతమును వినిపించి, మాజిస్ట్రేటుగారు ఉపన్యాస మిచ్చిరి.

పదునారవరోజు కార్యక్రమము:

శృంగవృక్షము.

ఈరోజు ఉదయమునకు యాత్రికులు శృంగవృక్ష గ్రామము చేరిరి. ఇక్కడ మొదట 1910 సంవత్సరమున గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. 1916 సంవత్సరమున, 1929 సంవత్సరమున పునరుద్ధరింపబడినది. కాని చక్కగా పనిచేయుట లేదు. సహకార సంఘమువారు మాత్రము ఆంధ్రదినపత్రికను తెప్పించుచున్నారు. ఇందు 100 గ్రంథములు మాత్ర మున్నవి.

గ్రంథాలయపటములు ప్రదర్శింపబడినవి. రామాలయమున అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. పలువురచే గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధినిగూర్చి ఉపన్యాసము లియ్యబడినవి. యాత్రికుల యొక్క ఉద్బోధన ఫలితముగా సహకార సంఘాధ్యక్షులు రు 300 లను, పంచాయతీబోర్డు అధ్యక్షులు రు 200 లను ఇప్పించెదమని చెప్పిరి. మరియు సహకార సంఘాధ్యక్షులు వీరువానుకూడ కొనియిచ్చెదమనిరి. పిమ్మట గ్రంథాలయమునకు వెంటనే భవననిర్మాణమును

చేయుటకు దీక్షాసంఘ మొకటి ఏర్పడినది. త్వరలోనే భవనము తయారు కావచ్చును.

పెన్నాడ.

యాత్రికులను నేడు మధ్యాహ్నము శృంగవృక్షం కాపురస్థులు భజనతో తీసికొనిపోయి పెన్నాడ గ్రామమున దిగబెట్టిరి. యాత్రికులు ఊరంతయు భజనతో ఊరేగిరి. పిమ్మట అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరిగినది. అప్పుడు యాత్రికులకు ఈ గ్రామమందలి సుబ్బరాయ స్మారక గ్రంథాలయ సభ్యులు స్వాగతపత్రమును సమర్పించిరి. పిమ్మట పోడూరి జోగయ్యగారు, వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు మొదలగువారు గ్రంథాలయోపయోగములనుగూర్చి మాట్లాడిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను. రాత్రి గ్రామోఫోను సంగీతము వినిపింపబడెను. మాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసముకూడ ఇయ్యబడెను.

పదునేడవరోజు కార్యక్రమము:

గొరగనమూడి.

ఈరోజున ఉదయమున యాత్రికులు గొరగనమూడి వచ్చిరి. ఈయూరు కార్యక్రమమునందు చేర్చక పోయినను దారియందుండుటచే అగ్రంథాలయమును స్థాపింపవలసినదని ఉద్బోధన మొనరించి, గ్రామస్థులనందరిని చేర్చి వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జేసిరి. సరస్వతీగ్రంథాలయమని నామకరణముజేసి అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు గ్రంథాలయమును ప్రారంభించిరి. నలుబదిగ్రంథములు అప్పుడే ఇయ్యబడినవి. మరియు రు 27 ల చందాలుకూడ వేయబడినవి.

విస్సాకోడేరు.

పిమ్మట యాత్రికులు బయలుదేరి విస్సాకోడేరు గ్రామమునకు వచ్చిరి. ఇచట బ్రహ్మానందదాయినీ గ్రంథాలయము 1-11-1923 తేదీన స్థాపింపబడినది. 740 గ్రంథములు గలవు. భజనసమాజము గలదు. గ్రంథాలయము తరపున కొంతపాత్రసామాను కలదు. ఆ పాత్రసామాను ఎవరేని అతిథులు వచ్చిన వంటకు ఉచితముగ నిచ్చుచుండిరి. ఇచట గ్రంథాలయమందు ప్రదర్శన వస్తువులను ప్రదర్శించినపిమ్మట అగ్రామమందలి గ్రంథాలయ సేవకులకు గ్రంథాలయధర్మమునుగూర్చి విపులముగా ముచ్చటించిరి. ఇక్కడ గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును నిర్మించుటకై తగు ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు.

యాత్రికులు మధ్యాహ్నము 1 గంటకు బయలుదేరి భీమవరం చేరిరి. ఇంతటితో యాత్రా కార్యక్రమ మంతయు ముగిసినది.

అల్పాహారవిందు - బహిరంగసభ.

భీమవరమునందు డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణ శర్మగారు యాత్రికులకు అల్పాహారవిందును గావించి గౌరవించిరి. అనంతరము యాత్రికులను గౌరవించుటకు బహిరంగసభ గావింపబడినది రిటైర్డు పోస్టల్ ఇన్స్పెక్టరు గాది కామరాజుగారు అధ్యక్షతవహించిరి.

యాత్రయొక్క ఫలితములు.

శ్రీ అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు మాట్లాడుచు యాత్ర మిక్కిలి జయప్రదముగా జరిగినదనియు, యాత్రికులు ప్రతిచోటను గ్రంథాలయముల స్థితిని ఆదాయములను విజ్ఞానవ్యాప్తిపద్ధతులను అభివృద్ధి చేయుటయందు జయప్రదులయిరనియు, పనిచేయక నిలచిపోయిన నాలుగు గ్రంథాలయములను పునరుద్ధరించితిమనియు, 6 నూతన గ్రంథాలయములను స్థాపించితిమనియు 5 గ్రంథాలయములకు వార్షికోత్సవములను జేసితిమనియు, మొత్తము అన్ని గ్రంథాలయములయొక్క ఆదాయమునందు రు 800 లను అభివృద్ధి చేయగలిగితిమనియు, నూరుమంది యువకులు గ్రంథాలయసేవకు బద్ధకంకణులైరనియు, కొన్నిచోట్ల గ్రంథాలయములయందు ఐకమత్యభావము అభివృద్ధి చేయగలిగితిమనియు, మొత్తము 17½ రోజులలో 38 గ్రంథాలయములను దర్శింపగలిగితిమనియు 84 మైళ్ళదూరమును కాలినడకమీద నడచితిమనియు జెప్పిరి.

పిమ్మట వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు మేధా గ్రంథాలయములనుగూర్చి విపులమైన ఉపన్యాసమిచ్చిరి.

అటుపై శ్రీయుత పోడూరి జోగయ్యగారు ఆధునికాభివృద్ధి విజ్ఞానసముపార్జనముపైననే ఆధారపడియున్నదనియు పవిత్రజీవితమునకు ప్రతివారును ప్రయత్నించవలయుననియు అందులకు గ్రంథాలయములే ఆధారభూతములనియు హెచ్చరించిరి.

చిట్టచివరకు శ్రీ కొండేపూడి వెంకటచలపతిరావు గారును ప్రసంగించిరి.

అటుపైని అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసముతోడను, తాలూకా గ్రంథాలయసంఘముతరఫున ప్రచారముగావించిన యాత్రికులకు శ్రీ డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణశర్మగారి వందనసమర్పణముతోను సభ ముగింపు చేయబడెను.

శ్రీ అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజు, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగార్లు పెదనిండ్రకొలనువారి ఆహ్వానముపై గ్రంథాలయప్రబోధ మొనర్చుట కచటికి సాయంత్రము 7 గంటలకు బయలుదేరి వెడలిరి. ఇంతటితో భీమవరంతాలూకా గ్రంథాలయ యాత్ర జయప్రదముగ ముగింపుచేయబడెను.

యాత్రికుల వివరములు.

ఇంక యాత్రికులనుగూర్చి కొంత ముచ్చటించవలసియున్నది. యాత్రికులలోకెల్ల వృద్ధు భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు. డెబ్బదిసంవత్సరముల వయస్సుగల వీరు సరస్వతీదేవియొక్క ధ్వజమును బుజముమీద పెట్టుకొని తన సన్నని బక్కపలుచని దేహముతో పవిత్రవంతమైన దృక్కులతో ముగ్గుబుట్టవలె నెరసిన తలవెంట్రుకలతో - అడుగులు తప్పబడకుండ నడకయందు ఎగుడుదిగుడులు లేకుండ పడుచు కుర్రవానివలె నడచుట యాత్రికులయందేగాక, యాత్రపొడుగునను గ్రామములయందుగూడ ఉత్సాహము నినుమడింపజేయుచుండిరి. ఈ తాలూకాలో వారి నెరుగనివారు లేరు. వెళ్ళినచోటనెల్ల ప్రతియూరిలోను వారిని బాబుగారనియు, మామగారనియు, తాతగారనియు వరుసలతో బిలుచువారే. అందరును వారిని పరమ ఆప్తబంధువువలె ప్రేమించువారే. వచ్చినపనిని తెలిసికొని భక్తిశ్రద్ధలతో ఆపనిని పూర్తిజేసి పంపువారే. ఈయన చలిపిడుగు, ఆడంబరము లేదు. గర్వము లేదు. పొగరుములేదు. ఊరక వర్షముకురియదమే. ఉద్రేకములేకుండా మాట్లాడుతారు. ప్రతిమాటువినేవారి హృదయములో నిశితముగా దూరవలసినదే.

తిరుపతిరాజుగారికి ప్రైవేటు సెక్రెటరీ సుబ్బరాజుగారు గలరు. ముసలివారికి ముసలివారి తోడ్పాటు. సుబ్బరాజుగారిసలహా తోడ్పాటులేనిదే తిరుపతిరాజుగారికి ఒక్కయడుగు సాగదు.

అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు యాత్రికులకెల్ల నాయకుడు. యాత్రాసంభారమునకుయజమాని. ఎల్లప్పుడు జరుగుచున్న కార్యక్రమమును నడపుచుండును. ముందు కార్యక్రమమును సూచించుచుండును. సంసారమందు ఏయేవ్యక్తి ఏయేకార్యములను చేయవలెనో వారివారిచేత పనులను గైకొనుచుండును. అందరికిని తలలోని నాలుకవలె ఎవరికెట్టుల నచ్చజెప్పవలయునో అట్టుల జెప్పుచు సంసారచక్రమును నడపుచుండును.

ఈయన మిక్కిలి పట్టుదలగలవాడు. తాను తలచినది చేసినదాక విడిపోడు, పట్టుదల వదలడు. ఈయాత్ర ఆంధ్రదేశమునకంతకును మొదటిది. యాత్రికులు చేయుపని గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ఉద్బోధన మాత్రముకాదు. ఆ గ్రామమందు గ్రంథాలయము చక్కగా పనిజేయుచున్న సరియే. చక్కగా పనిచేయుచుండనియెడల సరిగా పనిచేయునట్టుల తగు ఏర్పాటులు చేసినారు. స్వరూపనాశనమైనచోట తిరిగి స్వరూపమును ఏర్పాటు చేసినారు. క్రొత్త గ్రంథాలయములను స్థాపించినారు. ప్రతిగ్రంథాలయమునందును సరస్వతీదేవికి పూజాదులుగా యువకుల నుద్బోధించి ఏర్పాటుచేసినారు. ఈయనది మంకుపట్టు. తన ఆశయము నెరవేరనిచోట్ల దీనివలననే నెగ్గించుకొన్నారు. ఎక్కడికి వెళ్ళినను జయమేగాని అపజయ మెంతమాత్రమును లేదు. వీరియుపన్యాసములు ఎంతవరకును అనుభవపూర్వకములై, ప్రతినిత్యమును గ్రంథాలయజీవితమునందు ఆచరణలో పెట్టదగియుండును. మాటలసందర్భమున తనపనిని మరచిపోరు. వీరియొక్క ఓర్పును, నిపుణతను వర్ణించుటకు వీలులేదు; వీనిని పరీక్షించుసందర్భము లనేకములు యాత్రాసందర్భమున తటస్థించినవి. అట్టి సందర్భములయందెల్ల వీరు చూపిన ఓర్పును, నిపుణతయును అద్భుతములు. మరియు వీరి త్యాగశక్తికూడ మరువదగినదిగాదు.

తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు—వీరు యువకులను ఆకర్షించి వారిచే పనిచేయించుటయందు కడునేర్పరులు. కార్యోత్సాహమును, ఉద్రేకమును ఎల్లప్పుడును వెలిగ్రక్కుచుండును. వీరు మొదటి అయిదురోజులు మాత్రముండి అనారోగ్యముచే వెడలిపోయిరి.

రావుసాహెబు సత్యం భోగేశ్వరశాస్త్రిగారు—వీరియుపన్యాసములు గంగానది ప్రవాహముమాదిరిగా తీవ్రవేగముతో ప్రవహించుచు జనులందరిని తనప్రవాహమున ముంచి తేలనెత్తుచుండును. వీరు మూడుదినములు మాత్రము యాత్రికులతో ఉండగలిగినారు.

కొత్తపల్లి నారాయణరాజుగారు—వీరు పాలకోడేరు గ్రామమందున్న నారాయణత్రయమువం దొకరు. (నారాయణత్రయమనగా సంగీతపు నారాయణరాజుగారు, పురాణపు నారాయణరాజుగారు, తరంగాల నారాయణరాజుగారు.) ఇందులో వీరు తరంగాల నారాయణరాజుగారు. వీరును వీరిభజనబృందమువారును యాత్రికులతో ఎల్లప్పుడును ఉండి, అసలుయాత్రను సార్థకము చేసిరి. వీరు యాత్రకు జీవిక. వీరులేనిది యాత్రయొక్క జ్ఞానప్రబోధమే లేదు, ఆకర్షణయే లేదు. వీరు నిజమైన భక్తవర్యులు. వీరు భజనచేయునప్పుడు వారు భక్తిపారవశ్యులై, వినువా రందరిని భక్తిపారవశ్యులుగా జేసివైచెదరు. ఎంతసేపు భజనచేసినను వీరికి విసుగు ఎంత

మాత్రమును లేను. వీరియొక్క తోడ్పాటు అమూల్యము.

వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు వీరు 8వ తేదీన వాండ్రము మకామునకు వచ్చి కలసికొనిరి. వీరు వ్యగ్రోత్సాహులు. వీరు ఏవిషయముమీదనైనను నిర్గళముగా చక్కని శైలిని మిక్కిలి ఆకర్షవంతముగా ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. వీరియొక్క సహాయము మరువదగినదిగాదు.

యాత్రికులలో శ్రీ నరసింహదేవర సత్యనారాయణ గారియొక్క శిష్యులగు ఉప్పెర్ల లక్ష్మీనారాయణగారి యొక్క సహాయమును వివరించుటకు వీలులేదు. మద్రాసు ప్రావిన్షియల్ కో ఆపరేటివు యూనియను కార్యదర్శులగు శ్రీ సత్యనారాయణగారు దయతో వీరినిపంపి యాత్రకంతటను వన్నె దెచ్చిరి. వీరు యాత్రికులతోనుండి ఎప్పుడు అడిగితే అప్పుడు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసములను ఇచ్చుచుండిరి. కొన్ని దినములయందు రాత్రులయందేగాక, మధ్యాహ్నముల యందుకూడ మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసములనిచ్చిరి. వీరు ఎల్లప్పుడును నవ్వుచు ఆనందమును వెలిగ్రక్కుచుందురు. వీరికి కష్టమనునది అసలు తెలియనే తెలియదని చెప్పగలను. మరియు ఇతరులు కష్టపడుచున్నప్పుడు వారికి హుషారును కలుగజేయుచు నిరుత్సాహమును తీసివేయుచుండును.

ఇక యాత్రికులలో ఇందుకూరి సోమరాజుగారు, అల్లూరి సుబ్బరాజుగారు, గొట్టుముక్కల రామచంద్ర రాజుగారు, కలిదిండి సూర్యనారాయణ రాజుగారు, వేగేశిన లక్ష్మీపతిరాజుగారు, పెనుమెత్స జగన్నాధరాజు గారు మొదలగువారు భోజనచేయుట యందేమి, యాత్రికుల కార్యక్రమమును నిర్విఘ్నముగా కొనసాగించుటయందేమి అమితమైన సహాయమును జేసిరి. వీరి సహాయము లేనియెడల యాత్రికుల కార్యక్రమము ఇంత జయప్రదముగా సాగుటకు ఎంతమాత్రమును సావకాశ ముండెడిదిగాదు.

భీమవరమునందుండి శ్రీకృష్ణునివలె యాత్ర నంతను నడపుచున్నవారు ఇంకొకరు గలరు; వారు డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణశర్మగారు. తాలూకా గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శి. వీరియొక్క ఏర్పాటుల సామర్థ్యమువలననే యాత్ర యింత జయప్రదముగా జరుగుటకు కారణమయ్యెను.

భీమవరం తాలూకాలో ఇప్పుడు నిల్వ యున్న గ్రంథాలయములు.

1 ఉండి = నాకోటి గ్రంథాలయము
2 ఆకివీడు = విద్యానంద గ్రంథాలయము.
3 చెరుకుమిల్లి = శ్రీకృష్ణదేవరాయ గ్రంథాలయము, రు 1500 ల స్వంతభవనము కలదు
4 కోనపల్లె = విద్యారణ్య గ్రంథాలయము
5 కాళ్ళ = భారతి పుస్తకభాండాగారము
6 జక్కరం = సిద్ధనామాత్య గ్రంథాలయము రు 300 విలువగల స్వంతభవనము గలదు
7 కోపల్లె = వివేకానందగ్రంథాలయము రు 6000 ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు
8 వేంపాడు = గణపతి గ్రంథాలయము
9 చినఅమిరం = గంగేశ్వరానంద గ్రంథాలయము రు 600 లు విలువగల స్వంతభవనము గలదు
10 పెదఅమిరం = శ్రీపద్మనాభస్వామి గ్రంథాలయము రు 400 లు విలువగల స్వంతభవనము గలదు
11 వాండ్రము = సరస్వతీపుస్తకభాండాగారము రు 400 లు విలువగల స్వంతభవనముకలదు.
12 పెదపుల్లేరు = సీతారామాంజనేయగ్రంథాలయము
13 మహాదేవపట్నం = శ్రీకృష్ణ గ్రంథాలయము
14 చిలుకూరు = యువజనానంద గ్రంథాలయము
15 కోలమూరు = వేణుగోపాల పుస్తకభాండాగారము రు 1200 లు విలువగల స్వంతభవనముగలదు
16 పాందువ్వ = శ్రీరామసుబ్బారాయ గ్రంథాలయము రు 2000 లు విలువగల స్వంతభవనముగలదు
17 ఉప్పులూరు = ధర్మగ్రంథాలయము
18 ఉణుదుర్రు = గాంధి గ్రంథాలయము
19 యండగండి = గోపాలకృష్ణ గ్రంథాలయము
20 గరగపర్రు = ఆంధ్రరత్న గ్రంథాలయము
21 గొల్లలకోడేరు = పోతన గ్రంథాలయము; రు 600 విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
22 పాలకోడేరు = రానడే గ్రంథాలయము; రు 5000 విలువగల స్వంతభవనము గలదు
23 కుముదవల్లి = వీరేశలింగకవిసమాజ గ్రంథాలయము రు 200 ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
24 వెండ్ర = ఆంధ్రవాల్మీకి గ్రంథాలయము
25 తోలేరు = శ్రీరామ గ్రంథాలయము
26 నారపరాజుపేట = నారపరాజు గ్రంథాలయము
27 కొండేపూడి = బాలభారతి గ్రంథాలయము
28 అండలూరు = వేణుగోపాల గ్రంథాలయము
29 నాదూరు = ధర్మగ్రంథాలయము

30 కొణితివాడ = హీరాలాల్ గ్రంథాలయము రు 600ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
31 వేలపోగుల = సర్దార్ నారాయణ గ్రంథాలయము
32 రాయకుదురు = సుజనానందని గ్రంథాలయము
33 వీరవాసరం = ధర్మగ్రంథాలయము; రు 1000 ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
34 శృంగవృక్షం = శ్రీ లక్ష్మీనరసింహ గ్రంథాలయము
35 పెన్నాడ అగ్రహారం = సుబ్బరాయస్మారక గ్రంథాలయము
36 గొరగనమూడి = సరస్వతీగ్రంథాలయము
37 విస్సాకోడేరు = బ్రహ్మానంద గ్రంథాలయము
38 చెన్నురంగనిపేట = అరుంధతీ గ్రంథాలయము
39 గునుపూడి = గాంధి గ్రంథాలయము; రు 1200 ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
40 భీమవరం = శ్రీరామ గ్రంథాలయము
41 భీమవరం = పటేలు గ్రంథాలయము
42 చెరుకువాడ = సీతారామాంజనేయ గ్రంథాలయము
43 సిద్ధాపురం = సువర్ణసతి గ్రంథాలయము; రు2000 ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు
44 మోగల్లు = రామరాజా గ్రంథాలయము
45 కోరుకొల్లు = రామచంద్ర పుస్తక భాండాగారము
46 క్రొవ్విడి = అంజుమన్ యిస్లామియా గ్రంథాలయము

విషయసూచిక

---

15 వ డిశంబరున వస్త్రదానము

ఏలూరు అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదాన సమాజమువారు ప్రతియేటా జరుపుచున్న అశక్తుల వస్త్రదాన మీసంవత్సరముగూడ ది 15—12—34 తేదీ శనివారము నాడు జరుగును గాన నెవరికిదోచిన ధర్మమును వారు చేసి రశీదులు పొందవచ్చును. శాశ్వతనిధిధర్మముయినచో రు 10—0—0 లు లగాయితు నిచ్చిన రశీదులు, పట్టాలు యివ్వబడును. వడ్డీతో ప్రతిసాలున నీధర్మము జరుగును. ఇతరవివరములకు

మద్దుల వెంకట చినరాజు శ్రేష్ఠి, వైస్ ప్రెసిడెంటు అండ్ ట్రస్టీ, ఏలూరు.

"ఏలూరులోని మూడు ధరసంస్థలు" (ఉచితము.)

1. హిందూ యువజనసంఘ గ్రంథాలయము. (Y. M. H. A.) స్థాపితము 1904 సం॥రం

2. అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదానసమాజము. (స్థాపితము: 1913 సం॥రం.)

3. గోసంరక్షణసమితి. స్థాపితము: 1918 సం॥రం.

సంవత్సర రిపోర్టులు, రూల్సుబుక్కులు, కరపత్రములు, బ్యాలన్సుషీట్లు మున్నగునవి రు 10 పదిరూపాయలు లగాయతు శాశ్వతనిధిధర్మముయిచ్చి రశీదులను ప్రత్యేకం పట్టాలను 5 గురు శాశ్వత ధర్మకర్తల (రు 500ల దాతల సంతకములతో పుచ్చుకొన్నవారికి ఉచితముగా సప్లయి చేయబడును. ఎల్లరు యథాశక్తిని సహాయపడ ప్రార్థన. ఇతర వివరములకు —

మద్దుల వెంకట చినరాజు శ్రేష్ఠి, శాశ్వత ధర్మకర్త.

గ్రంథాలయ సేవకునికి గౌరవము.

మద్దుల వేంకటచినరాజుశ్రేష్ఠిగారి పటమును నెలకొల్పుట.

ఏలూరు పట్టణమున హిందూయువజన సంఘమునకు, గోసంరక్షణ సమితికి, అన్నవస్త్ర వైద్య విద్యాదాన సమాజమునకు ఆయువుపట్టుగనుండి, వానియొక్క నిరంతరాభివృద్ధికై ఇరువది సంవత్సరములనుండి ఏకదీక్షతో తమ యావచ్ఛక్తిని వినియోగించుచున్న శ్రీ మద్దుల వేంకటచినరాజు శ్రేష్ఠిగారి చిత్రపటముచే హిందూ యువజన గ్రంథాలయమువారు తమ భవనము నలంకరింపజేసికొనవలెనని సంకల్పించుకొని 21-10-34 తేదిని ఆపటమును బహిరంగపరచిరి.

వీరు ఈగ్రంథాలయ సంఘమునకు శాశ్వత ధర్మకర్తలుగ రు 500/- నొసగుటయేగాక వారితల్లిగారి జ్ఞాపకార్థముకూడ రు 500/- ఇచ్చిరి. ఈసంఘవృద్ధికై నిరంతరము సేవచేయుచున్న ఉదారులు. అనేక పర్యాయములందు విరాళము లిచ్చిరి ఏలూరు కృష్ణా జూట్ అండ్ కాటన్ మిల్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ వారిచే నీ సంఘమునకు రు 1000/- లు విరాళము నిప్పించుటలో చాల తోడ్పడిరి. సంఘభవన నిర్మాణమునకు, 33 శాశ్వత ధర్మకర్తలు, 42 శాశ్వత సభ్యులు సంఘమున చేరుటయు మొదలుగాగల అభివృద్ధి నొందుటకు వీరు ప్రధానులు. వీరు సంఘపు ఋణమ్ము పన్న తగ్గించుటకై మహారాజశ్రీ దీ॥ బ॥ మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారితో కలిసి ప్రయత్నించి సఫలీకృతమనోరథులైరి. వీరు 1926 సం॥నుండి నేటివరకు ధర్మకర్త, సభాగౌరవ కార్యదర్శులు. సంఘప్రియ శాశ్వత సభ్యులుగా చేరి 1917 సం॥ నుండి యీసంఘమునకు అకుంఠితసేవ నొనర్చుచున్నారు. మరియు గోసంరక్షణసమితి, అన్నవస్త్రవైద్య విద్యాదాన సమాజములకు ఉపాధ్యక్షులు, శాశ్వతధర్మకర్తలై, యీమూడు సంస్థలే తమ సంతానముగ నెంచి అపారమగు శ్రేయమును సంపాదించుచున్నారు. వీరు అనేక ధర్మకార్యములందు శాశ్వతసభ్యులు.

వీరికి భగవానుడు దీర్ఘాయురారోగ్యైశ్వర్యాదుల నొసంగి వీరు ఇంకను గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికై పాటుబడునటుల ఆశీర్వదించుగాక.

ఈసందర్భమున అనేకులు పద్యములను రచియించి అర్పించిరి వానిలో కొన్నింటి నిట ప్రకటించినాము.

మ. తనవ్యాపారపటుత్వముం
వివిధసద్ధర్మక్రియాసంస్థలం
జనుపన్ జూపుచు, కంచనం బుడిగి
వృద్ధిం గొల్పగనన్ దాతతో
జనులన్ శాశ్వతధర్మకర్తలనుగాఁ
జాటించి వేలాదిగా
ధనముం గూర్చిన శ్రేష్ఠి వైశ్యకుల
సూర్యన్యుఁడు సామాన్యుఁడే ?

చం. మనమున నొండు వేఱొకఁడు
మాటలఁ జేతల నొక్కకండునై
మనుట యసజ్జనాళిలవాగ
నటుంచుము దాని సోకి నా
వ్యసనము నున్న సత్యమును
మాటలఁ జేతలఁ గాని యొక్కటై
మనుకొనువారలో యశము
నాచము వేంకటచిన్నరాజకున్.

ఉ. పుణ్యనరోత్తముండనను
బుట్టిన యీపురవాలయంబు దు
ర్గామగు లేమిచే నడుపఁజాలమిఁ
దాఁ బదివేలరూప్యములో
దావునఁ బ్రోగుసేసి నిలఁబెట్టిన
కీర్తిగను చిన్నరాజు చి
త్రరావున దీనఁ గల్పుట కృతజ్ఞతఁ
జూపుట కాదె యారయన్.

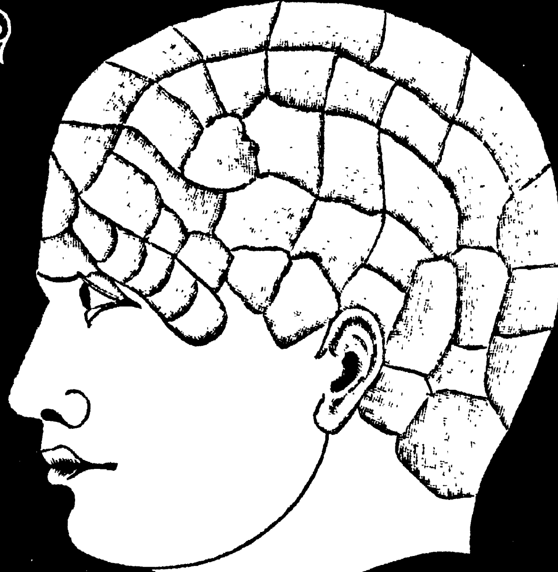
ఉ. వేలను వేలుగా ధనము
వెచ్చుకొఁ గూర్చియు చిన్నరాజ! నీ
పాలనఁ జేసికాదె యిటు
వైభవ మొప్పఁగ మూడుసంస్థలన్
లాలన మొందఁజేసితివి
సౌఖ్యము మానము నీదుసొమ్మకై
మేలగునందు నీఘనత
రూపము గౌరవమొందఁ జేఁడిటన్.

మ. ధనమున్ సౌఖ్యము దైనమున్ గృహము సం
తానంబు నీ సంస్థలే
తన కంచున్ నిరతంబు దినంబులను సం
స్థల్ మూఁడుం బేరొందఁగాఁ
దనువున్ వంచిన మద్దులాన్వయుని స
త్సాంగంబుఁ జేఁజాచుటల్
మన విద్యుక్తముగాదొ సభ్యులకు స
మ్మానంబుగాదో మతిన్.

అపూర్వాద్భుత సుప్రసిద్ధ వైద్యగ్రంథము!

ప్రతి ఆంధ్ర గ్రంథాలయమునను, ప్రతి ఆంధ్రవైద్యునియొద్దను, ప్రతి ఆంధ్రగృహమునను, భద్రపరచవలసిన గ్రంథ మిదియే!

వ్యాధిచికిత్సలలో నిదియే
రారాజు!

మానసిక మహిమ
మహోద్భుతము!

[క్రౌను 8-వ సైజు 160 పుటలు; దళమగు గ్లేజుకాగితముపై ముద్రణము; 9 చిత్రపటములు; చక్కని అచ్చు; అట్టబైండు; వెల రూ 1-4-0 మాత్రమే; వి. పి. ఖర్చులు 7 అణాలు చేరియుండును; రూ 1-6-0 ను ముందుగ మనిఆర్డరు చేయువారలకు తిరుగుటపాలో గ్రంథము అన్‌రిజిష్టర్డు పార్సెలుగా బంపబడును; ఇందుమూలమున 3 అణాలు తగ్గగలదు; ఆంగ్లమునందైనచో నిట్టి శాస్త్రీయగ్రంథముయొక్క మూల్యము మూడు నాలుగు రూపాయలకు తక్కువ యుండదు. ఆలస్యమైనచో దొరకదు! తరుణము పోగొట్టుకొనకుడు!]

శరీరారోగ్యమును, మానసికానందమును, గురించి నిర్ణయించిన మనోరాజ్యాంగసంస్కరణమే మానసికచికిత్సా శాస్త్రముగ బరిణమించుచున్నది. "మందుమాత్రలనుండి భిన్నమగు చికిత్సాశక్తి సాధ్యము అయియున్న" దని బ్రిటిష్ మెడికల్ జర్నలు చెప్పుచున్నది. మీ శరీరమునందు నూతనరక్తమును బ్రవహింపజేయు నిట్టి గ్రంథమును మీరెన్నడు నిదివరకు జదివియుండరు.

గ్రంథ స్థాంశములు.

(1) మానసిక చికిత్సయన నేమి? (2) మానసిక చికిత్స యొక్క కర్తవ్యము. (3) సహజమానసికశక్తి. (4) జీవాణువుల యొక్కయు జీవజాలముల యొక్కయు మనస్సు. (5) స్మృతియన నేమి? (6) గతయుగములలోని చికిత్స. (7) ఆరోగ్యత-అనారోగ్యత. (8) మనోవ్యాకులత, ఆస్థైర్యము. (9) నిద్రయొక్కయు మనశ్శాంతి యొక్కయు చికిత్సా ప్రయోజనములు. (10) మానసిక చికిత్సా మహిమ. (11) దినదిన ప్రవర్ధమానములగు వ్యసనములు. (12) యోగనిద్ర, సూచనావిశేషము. (13) మానసిక చికిత్సాపద్ధతులు. (14) ప్రాణచికిత్సావిధానము. (15) లయబద్ధమగు శ్వాసయుత ప్రాణచికిత్స. (16) ఆకస్మిక పునరారోగ్యప్రాప్తి. (17) మానసికౌషధము. (18) సుస్వభావము. (19) వ్యాధిరక్షణశక్తి. (20) గొప్పడాక్టరుల అనుభవములోని ఆకస్మిక వ్యాధిచికిత్సలు. (21) మానసిక చికిత్సను గూర్చి పండితాభిప్రాయములు (22) కొన్ని ముఖ్యజాగ్రతలు.

పండితాభిప్రాయములు.

అఖిలభారతాష్ట్రశుతాయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనాధ్యక్షులును, వైద్యప్రదీపికా సంపాదకులును నగు ప్రొఫెసర్ డి. రంగాచార్యులుగారు:— "ఆంగ్లేయవైద్యచింతామణి ఆంగ్లేయౌషధగుణదీపిక మున్నగు ననేక వైద్యగ్రంథముల రచించి వైద్యలోకమునకు సేవజేయుచున్న ఈ గ్రంథకర్తనుగురించి వ్రాయనేల! పాశ్చాత్య ప్రాచ్య సాంప్రదాయముల రెంటిని జోడించి వ్రాసిన వీరి 'మానసిక చికిత్సను, వైద్యులెల్లరును జదివి తల్లాభమును బొందుదురు గాక!"

తూర్పు గోదావరి జిల్లా కేకి గ్రామములోని ఉన్మాద చికిత్సాలయమునుండి ఆయుర్వేద వైద్య పెద్దింటి వెంకట జనార్దనాచార్యులుగారు:— "మీ గ్రంథరాజమందు చెప్పబడిన విధానప్రకార మాచరణచేయగా మా ఉన్మాద చికిత్సాలయమున నలుగురు రోగులు ఉన్మాదము కుదిరి బాగుగా ఆరోగ్యవంతులై యుండిరి."

రామచంద్రపురంలో ఆనరరీ అసిస్టెంటుసర్జను యగు తోలేటి కనకరాజుపంతులు యల్. యమ్. & యస్., గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— "వ్యాధిచికిత్సలనుగూర్చి వివిధవిషయములు మీరీ గ్రంథమునందు బొందుపరచిన రీతిని విషయపరిశీలన వలనగాని గ్రంథసంక్షేపమునగాని యింతబాగుగా వ్రాయబడిన గ్రంథ మాంగ్లమునగాని యాంధ్రమునగాని వ్రాయబడి యుండలేదు.

ఈ గ్రంథము పామరులగు రోగులకేగాక వైద్యులకును అత్యంతోపయుక్తముగా నుండును. అందరకును బాగుగా తెలియునట్లు మంచి విషయములతోనున్న యీ గ్రంథమును రచించిన మీకు వందనములు."

గృహలక్ష్మి పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— "మనస్సునకును సకలశరీరావయవములకును గల సంబంధములను సచిత్రముగ దెలిపి మనశ్శుద్ధితో సర్వలోపములు నివారణమగుటను జర్చించి మనశ్శుద్ధి సిద్ధించు తెరవులనేకము లీ గ్రంథమునందు సూచింపబడియున్నవి. ఇది కేవల మాధ్యాత్మిక గ్రంథముగాక శుద్ధవైద్యగ్రంథము. మనశ్శుద్ధి లేక వ్యాధులు శాశ్వతముగ కుదరవని యిందువలన గ్రహింపనగును. ప్రాచ్యపాశ్చాత్య పండితుల అభిప్రాయములను, కేవల మానసిక చికిత్సవలన నారోగ్యము నందిన వివిధరోగుల యుదాహరణములను, గలిగి యీ గ్రంథము రసవంతమై యుత్సాహదాయకమై యున్నది."

ఇందు చెప్పబడినవిధానముల ననుసరించినచో మీ చికిత్సా విజయములు ద్విగుణీకృత మగుననుటకు సందియము లేదు.

చిల్లరిగె సేతుమాధవరావు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

A. G. Press, Bezwada.

Grandhalaya Sarvasam - Registered No M. 1714

ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాలయందు క. కోదండరామయ్యచే ముద్రింపబడినది.